

เงินแผ่นดิน ให้คำปรึกษา แนะนำ และเสนอแนะให้มีการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน

- การตรวจเงินแผ่นดินให้กระทำโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระและเป็นกลาง
- ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระและเป็นกลาง

15.2 ส่วนที่ 2 องค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ

15.2.1 องค์กรอัยการ

- พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรม
- การแต่งตั้งและการให้อัยการสูงสุดพ้นจากตำแหน่งต้องเป็นไปตามมติของคณะกรรมการอัยการ และได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภา

- ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งอัยการสูงสุด

15.2.2 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกหกคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา
- กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งหกปี เป็นได้วาระเดียว
- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เสนอความเห็นแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องสิทธิมนุษยชน หรืออื่นๆ ตามกฎหมายกำหนด

15.2.3 สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(สศช.)

- องค์ประกอบ ที่มา อำนาจหน้าที่ และการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ
- สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี ในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม

16. หมวดที่ 12 การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

16.1 ส่วนที่ 1 การตรวจสอบทรัพย์สิน

- นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สส. สว. ข้าราชการการเมืองอื่น ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่กฎหมายบัญญัติ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อ ปปช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง(ทั้งนี้ภายในสามสิบวัน)

- ผู้ใดจงใจไม่ยื่น ยื่นเท็จ ปกปิด ปปช. เสนอเรื่องให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัย ซึ่งหากผิดจริงต้องพ้นตำแหน่ง ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมือง มีกำหนด 5 ปี

16.2 ส่วนที่ 2 การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์

- ห้าม สส. สว. ไปดำรงตำแหน่งหน้าที่อื่นในหน่วยงานราชการ หน่วยรัฐวิสาหกิจ ท้องถิ่น
- ห้าม สส. สว. ก้าวข้ามสัมปทาน เข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐฯ เป็นหุ้นส่วนบริษัทที่สำคัญอยู่กับรัฐฯ

- ห้าม สส. สว.รับเงิน หรือผลประโยชน์อื่นเป็นพิเศษจากหน่วยงานรัฐ
- ห้ามใช้ตำแหน่งหน้าที่แทรกแซง ก้าวถ่างเพื่อผลประโยชน์ตนเอง ผู้อื่น พรรคการเมือง (ในการปฏิบัติงาน บรรลุ แต่งตั้ง ย้ายโอน เลื่อนตำแหน่ง เงินเดือนข้าราชการประจำ) เว้นแต่ดำเนินการตามนโยบาย
- นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทหรือเข้าไปบริหารหรือจัดการหุ้นส่วนนั้น

16.3 ส่วนที่ 3 การถอดถอนจากตำแหน่ง

- นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด หรืออัยการสูงสุด มีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง วุฒิสภามีอำนาจถอดถอนผู้นั้นออกจากตำแหน่ง
- ผู้มีสิทธิยื่นเรื่องต่อวุฒิสภาคือ สส. สว. จำนวน 1 ใน 4 ของสภา ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน

16.4 ส่วนที่ 4 การดำเนินคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

- นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สส. สว. หรือข้าราชการการเมือง ถูกกล่าวหาว่าร้ายแรงผิดปกติ กระทำ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีอำนาจพิจารณาพิพากษา (รวมถึงบุคคลอื่นเป็น ตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดด้วย)
- การยื่นให้ยื่นต่อ ปปช.เมื่อปปช.พิจารณาแล้วส่งให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาวินิจฉัย (โดยเสียงข้างมากและเป็นที่สุด)

17. หมวดที่ 13 จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- ให้มีประมวลจริยธรรมซึ่งกำหนดเป็นมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภท
- หากข้าราชการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเป็นความผิดวินัย หากเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรายงานต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือสภาท้องถิ่นแล้วแต่กรณี หากเป็นการกระทำผิดร้ายแรง ให้ส่งเรื่องให้ ปปช. พิจารณา โดยให้ถือเป็นเหตุที่จะถูกถอดถอนจากตำแหน่ง
- ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่เสนอแนะให้คำแนะนำในการจัดทำหรือปรับปรุงประมวล จริยธรรม ส่งเสริมให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีจิตสำนึกในด้านจริยธรรม

18. หมวดที่ 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น

- รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(การกำกับ ดูแลเท่าที่จำเป็น)
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ

เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดการ บริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ

- ให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจหน้าที่และจัดสรรรายได้ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง(วาระ4 ปี) ประชาชนมีสิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนได้
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ

19. หมวดที่ 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

- ครม. สส. ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้า สว. ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้า หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน มีสิทธิขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ
- ขอแก้ไขเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยหรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐไม่ได้

20. บทเฉพาะกาล

- ให้องคมนตรี ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการการเลือกตั้ง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นต่อไป สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่จนกว่าจะมีวุฒิสภา
- วาระเริ่มแรก ให้สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหามีวาระแค่สามปี
- ครม.(สุรยุทธ์)ทำหน้าที่จนกว่าจะได้ครม.ชุดใหม่(สมัคร)และให้ค.ช. พ้นตามครม. (สุรยุทธ์)
- ให้ดำเนินการสรรหาคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่มีการแต่งตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรและผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
- ให้ครม. ดำเนินการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายเพื่อการพัฒนาการศึกษาของชาติ โดยส่งเสริมการศึกษาในระบบการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัย การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิต วิทยาลัยชุมชน หรือรูปแบบอื่น รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายเพื่อกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับระบบการศึกษาทุกระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภา
- ให้ครม.ดำเนินการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กฎหมายรายได้ท้องถิ่น กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กฎหมายเกี่ยวกับข้าราชการส่วนท้องถิ่น และกฎหมายอื่น ภายในสองปีนับแต่วันที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภา
- ให้แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายที่มีการดำเนินการที่เป็นอิสระภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ โดยมีหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะการจัดทำกฎหมายที่จำเป็นต้องตราขึ้นเพื่ออนุวัติ

การตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และให้จัดทำกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมายให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

- บรรดาการใด ๆ ที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว 2549) ถือว่าเป็นการชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ รวมทั้งการกระทำที่เกี่ยวเนื่องกับกรณีดังกล่าว ไม่ว่าก่อนหรือหลังวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้ถือว่าการนั้นและการกระทำนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

โดยสรุป รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มี หมวด 15 และบทเฉพาะกาล รวมทั้งหมด 309 มาตรา ดังนี้ หมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 พระมหากษัตริย์ หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ หมวด 6 รัฐสภา หมวด 7 การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน หมวด 8 การเงิน การคลัง และงบประมาณ หมวด 9 คณะรัฐมนตรี หมวด 10 ศาล หมวด 11 องค์กรตามรัฐธรรมนูญ หมวด 12 การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หมวด 13 จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น หมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ และบทเฉพาะกาล

1.2) รัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติสาระเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้หลายหมวด หลายมาตรา ดังนี้

หมวดที่ ๓ สิทธิและเสรีภาพชนชาวไทย

ส่วนที่ ๗ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน

มาตรา ๔๗ คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระองค์กรหนึ่งทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่งและกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

การดำเนินการตามวรรคสองต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่นรวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม รวมทั้งต้องจัดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการสื่อมวลชนสาธารณะ

การกำกับการประกอบกิจการตามวรรคสองต้องมีมาตรการเพื่อป้องกันการควมรวมหรือการครอบงำระหว่างสื่อมวลชนด้วยกันเองหรือโดยบุคคลอื่นใด ซึ่งจะมีผลเป็นการขัดขวางเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารหรือปิดกั้นการได้รับข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือโทรคมนาคมมิได้ ไม่ว่าในนามของตนเองหรือให้ผู้อื่นเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นแทน หรือจะดำเนินการโดยวิธีการอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมที่สามารถบริหารกิจการดังกล่าวได้ในทำนองเดียวกับการเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการดังกล่าวมิได้

ส่วนที่ ๘ สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา

มาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน

ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสถานะยากลำบาก ต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมจากรัฐ

มาตรา ๕๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ

การศึกษอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ส่วนที่ ๕ สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ

มาตรา ๕๒ เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม รวมทั้งมีสิทธิในการอยู่รอดและได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาตามศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

การแทรกแซงและการจำกัดสิทธิของเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อสงวนและรักษาไว้ซึ่งสถานะของครอบครัวหรือประโยชน์สูงสุดของบุคคลนั้น

เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแลมีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐ

หมวด ๔ หน้าที่ของชนชาวไทย

มาตรา ๗๓ บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหาร ช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติสาธารณะ เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษอบรม พักผ่อน และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ส่วนที่ ๔ แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การศึกษา และวัฒนธรรม

มาตรา ๘๐ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การศึกษา และวัฒนธรรมดังต่อไปนี้

๑) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชายเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัว รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสถานะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

๒) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการสร้างสรรค์สุขภาพ อันนำไปสู่สุขภาวะที่ยั่งยืนของประชาชน รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐาน อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณสุข

๓) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ สร้างเสริมและปลูกฝังความรู้และจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงความรู้รักสามัคคี ความมีระเบียบวินัย พัฒนาคุณภาพผู้ประกอบวิชาชีพครูบุคลากรการศึกษาและจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาอย่างเหมาะสมและเพียงพอ

๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับความต้องการในแต่ละพื้นที่

๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากรัฐ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้

๖) อนุรักษ์ ฟื้นฟู ปกป้อง และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ คำนึงถึงอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น และต้องปลูกฝังและส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกในเรื่องดังกล่าว

หมวด ๑๔ การปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๒๘๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ

การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย

2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.1) ลักษณะและจุดเน้นของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ลักษณะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

- 1) เป็นแผนระยะปานกลาง (3-5 ปี) ช่วงเวลาเป็นปีงบประมาณ
- 2) เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศ (ของทุกภาคส่วน) ต่างกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน (เป็นเครื่องมือรัฐ)
- 3) แต่ละแผนมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน
- 4) เป็นแผนยุทธศาสตร์หลักในเชิงวิสัยทัศน์และพันธกิจในการพัฒนาประเทศ

จุดเน้นของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแต่ละฉบับที่ผ่านมา

- 1) ฉบับที่ 1 (2504-2509) เป็นแผน 6 ปี เน้นเฉพาะด้านเศรษฐกิจ
- 2) ฉบับที่ 2 (2510-2514) ให้ความสำคัญด้านเศรษฐกิจ

- 3) ฉบับที่ 3 (2515-2519) พุดเรื่องสังคม ประชากร
- 4) ฉบับที่ 4 (2520-2524) พุดเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ สวล.
- 5) ฉบับที่ 5 (2525-2529) มินโยบายพัฒนาประเทศแนวใหม่ .
- 6) ฉบับที่ 6 (2530-2534) ให้ความสำคัญการวางแผนล่างขึ้นบน.
- 7) ฉบับที่ 7 (2535-2539) ให้ความสำคัญเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 8) ฉบับที่ 8 (2540-2544) คนเป็นศูนย์กลางพัฒนา พัฒนาสมดุล
- 9) ฉบับที่ 9 (2545-2549) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาคน สมดุล

2.2) สรุปสาระแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)

1.วิสัยทัศน์ประเทศไทย

มุ่งพัฒนาสู่ สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน(Green and Happiness Society)คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชน เข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศ ที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี

2.พันธกิจ

เพื่อให้การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ภายใต้แนวปฏิบัติของ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เห็นควรกำหนดพันธกิจของการพัฒนาประเทศ ดังนี้

- 1) พัฒนาคอนให้มีคุณภาพ คุณธรรมนำความรอบรู้อย่างเท่าทัน
- 2) เสริมสร้างเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม
- 3) ดำรงความหลากหลายทางชีวภาพ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- 4) พัฒนาระบบบริหารจัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาลภายใต้ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้คู่คุณธรรม
- 2) เพื่อเพิ่มศักยภาพของชุมชน
- 3) เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตสู่การเพิ่มคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และนวัตกรรม
- 4) เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน และระบบบริหารความเสี่ยงให้กับภาคการเงิน การคลัง พลังงาน ตลาดปัจจัยการผลิต ตลาดแรงงาน และการลงทุน
- 5) เพื่อสร้างระบบการแข่งขันด้านการค้าและ การลงทุนให้เป็นธรรม และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศ

6) เพื่อเสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ

7) เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศสู่ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน

4. เป้าหมาย

1) เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคนและความ เข้มแข็งของชุมชน

1.1) การพัฒนาคน

1) คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม อารมณ์ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่าง มีศักดิ์ศรี และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

2) เพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเป็น 10 ปี พัฒนากำลังแรงงานระดับกลางที่มีคุณภาพเพิ่ม เป็น 60% ของกำลังแรงงานทั้งหมด และเพิ่มสัดส่วนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเป็น 10 คน ต่อประชากร 10,000 คน

3) อายุคาดหมายเฉลี่ยของคนไทยสูงขึ้นเป็น 80 ปี ควบคู่กับการลดอัตราเพิ่มของการเจ็บป่วยด้วย โรคที่ป้องกันได้ใน 5 อันดับแรก คือ หัวใจ ความดันโลหิตสูง เบาหวาน หลอดเลือดสมอง และมะเร็ง นำไปสู่การเพิ่มผลิตภาพแรงงาน และลดรายจ่ายด้านสุขภาพของบุคคลลงในระยะยาว

1.2) การพัฒนาชุมชนและแก้ปัญหาความยากจน ทุกชุมชนมีแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำแผนชุมชนไปใช้ประกอบการจัดสรรงบประมาณเพิ่มกิจกรรมสร้างสรรค์สังคมและบรรเทาปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด และขยายโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และลดสัดส่วนผู้อยู่ใต้เส้นความยากจนลงเหลือร้อยละ 4 ภายในปี 2554

2) เป้าหมายด้านเศรษฐกิจ

2.1) โครงสร้างเศรษฐกิจ สัดส่วนภาคเศรษฐกิจ ในประเทศต่อภาคการค้าระหว่างประเทศ เพิ่มขึ้นเป็น 75% ภายในปี 2554 และสัดส่วนภาคการผลิตเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น 15% ภายในปี 2554

2.2) เสถียรภาพเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ย 3.0-3.5% ต่อปี สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ไม่เกิน 50% และความยืดหยุ่นการใช้พลังงานเฉลี่ยไม่เกิน 1:1 ในระยะของแผนฯ 10

2.3) ความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ สัดส่วนรายได้ของกลุ่มที่มีรายได้สูงสุด 20% แรก ต่อรายได้ของกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุด 20% ไม่เกิน 10 เท่าภายในปี 2554 และสัดส่วนผลผลิตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ไม่ต่ำกว่า 40% ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

3) เป้าหมายการสร้าง ความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

3.1) รักษาความสมบูรณ์ของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ ให้มีพื้นที่ป่าไม้ไว้ไม่น้อยกว่า 33% และต้องเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ไม่น้อยกว่า 18% ของพื้นที่ประเทศ รวมทั้งรักษาพื้นที่ทำการเกษตรในเขตชลประทานไว้ไม่น้อยกว่า 31 ล้านไร่

3.2) รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมต่อการดำรงคุณภาพชีวิตที่ดีและไม่เป็นภัย

คุณภาพต่อระบบนิเวศ ตลอดจนคุณภาพชีวิตของคนไทย

4) เป้าหมายด้านธรรมาภิบาล

4.1) มุ่งให้ธรรมาภิบาลของประเทศดีขึ้น มีคะแนนภาพลักษณ์ของความโปร่งใสอยู่ที่ 5.0 ภายในปี 2554 ระบบราชการมีขนาดที่เหมาะสม และมีการดำเนินงาน ที่คุ้มค่าเพิ่มขึ้น ลดกำลังคนภาครัฐให้ได้ 10% ภายในปี 2554

4.2) สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลในบริบทไทย ให้มีการศึกษาวิจัย พัฒนา องค์ความรู้ในด้านวัฒนธรรมประชาธิปไตย วัฒนธรรมธรรมาภิบาล และวัฒนธรรมสันติวิธีเพิ่มขึ้นในระยะ ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

5.ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ที่ปรับเปลี่ยนเร็ว และสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เหมาะสม ดังนี้

1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้
 2) ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ
 3) ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการผลิตให้สมดุลและยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้าง เพื่อสร้างความเข้มแข็งของภาคการผลิตและบริการ บนฐานการเพิ่มคุณค่าสินค้าและบริการจากองค์ความรู้ สมัยใหม่ภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรม และการบริหารจัดการที่ดี รวมทั้งสร้างบรรยากาศการลงทุนที่ดี ด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

4) ยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

5) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ มุ่งเสริมสร้างความเป็นธรรม ในสังคมอย่างยั่งยืน

6.การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การ ปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ ต้องให้ภาคีพัฒนาทุกภาคส่วนมี ส่วนร่วมในการขับเคลื่อน

- 1) เสริมสร้างบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคีพัฒนาจัดทำแผนปฏิบัติการในระดับต่างๆ
- 2) กำหนดแนวทางการลงทุนที่สำคัญตามยุทธศาสตร์พัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
- 3) เร่งปรับปรุงและพัฒนากฎหมายเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติ อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล
- 4) ศึกษาวิจัยสร้างองค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้เพื่อหนุนเสริมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แผน พัฒนาฯ ฉบับที่ 10 สู่การปฏิบัติ
- 5) พัฒนาระบบการติดตามประเมินผลและสร้างดัชนีความสำเร็จของการพัฒนาในทุกระดับ

6) สนับสนุนการพัฒนาระบบฐานข้อมูลในทุกระดับและการเชื่อมโยงโครงข่ายข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานกลางระดับนโยบาย ตลอดจนระดับพื้นที่และท้องถิ่น

3. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.1) แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : แนวคิดใหม่ในการพัฒนาเศรษฐกิจ

เป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยทั่วไป ผู้บริหารเศรษฐกิจมีเป้าหมายที่สำคัญสามประการคือ

ก) ด้านประสิทธิภาพ คือ การขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยมักจะพิจารณาจากการขยายตัวของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product) ซึ่งแสดงว่าในระยะเวลา 1 ปี ประเทศผลิตสินค้าและบริการรวมแล้วเป็นมูลค่าเท่าใด ดังนั้น การที่ประเทศมี GDP ขยายตัว จึงหมายถึงว่าสังคมมีการผลิตสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นเรื่อยๆอย่างต่อเนื่อง มีทรัพยากรมากขึ้น ประชาชนโดยรวมมีความมั่งคั่งมากขึ้น ซึ่งการขยายตัวได้ดีแสดงว่าระบบเศรษฐกิจมีประสิทธิภาพ มีการจัดสรรทรัพยากรที่ดี

ข) ด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ คือ การที่ตัวแปรทางเศรษฐกิจที่สำคัญไม่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การไม่มี shock ในระบบเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ประชาชนโดยทั่วไปย่อมไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้ปรับตัวได้ยาก ในด้านเสถียรภาพนี้มักจะมองได้หลายมิติคือ การมีเสถียรภาพในระดับราคาของสินค้า หมายถึง การที่ระดับราคาของสินค้าไม่เปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน ประชาชนสามารถคาดการณ์ราคาสินค้าและบริการได้ การมีเสถียรภาพของการมีงานทำ หมายถึง การที่ตำแหน่งงานมีความเพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงาน การมีเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หมายถึง การที่อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน ซึ่งจะมีผลต่อเสถียรภาพของราคาในประเทศ และทำให้วางแผนการทำธุรกรรมระหว่างประเทศมีความยุ่งยากมากขึ้น

ค) ด้านความเท่าเทียมกัน โดยทั่วไป หมายถึง ความเท่าเทียมกันทางรายได้ เมื่อเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่ปรากฏว่า รายได้ของคนในประเทศมีความแตกต่างกันมากขึ้นเรื่อยๆ แสดงให้เห็นว่ามีคนเพียงกลุ่มน้อยได้ประโยชน์จากการขยายตัวของเศรษฐกิจ สถานการณ์จะเลวร้ายไปกว่านี้อีก หากเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่ปรากฏว่า มีคนจนมากขึ้นเรื่อยๆ

3.2) โครงสร้างและเนื้อหาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีกระแสพระราชดำรัสให้ผู้บริหารประเทศและประชาชน เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาที่สมดุล มีการพัฒนาเป็นลำดับขั้น ไม่เน้นเพียงการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วมาเป็นเวลานานแล้ว เช่นพระบรมราโชวาทเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2517 ที่ว่า

"ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อน ด้วยวิธีการที่ประหยัดระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้วการช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพและตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ก่อนอื่นเป็น

พื้นฐานนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งขาด เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอ ที่จะพึ่งตนเองย่อมสามารถสร้าง ความเจริญก้าวหน้าระดับที่สูงขึ้นไปได้โดยแน่นอน ส่วนการถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญ ให้ค่อยเป็น ค่อยไปตามลำดับด้วยความรอบคอบระมัดระวังและประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันการผิดพลาดล้มเหลว" และพระราชดำรัสเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2517

"...ให้เมืองไทยอยู่แบบพออยู่พอกิน ไม่ใช่จะรุ่งเรืองอย่างยอด แต่มีความพออยู่พอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้าเรารักความพออยู่พอกินนี้ได้ เราก็จะยอดยิ่งยวด....."

วิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 แสดงให้เห็นปัญหาในการแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ และการบริหารเศรษฐกิจ ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ผ่านมายังไม่มีความสมดุล ไม่สอดคล้องกับพระราชดำรัส จึงได้มีการประมวลพระ ราชดำรัสเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อเป็นแนวคิดใหม่ในการพัฒนาประเทศและได้สรุปเป็นหลัก ประชญาเศรษฐกิจพอเพียง และขอพระบรมราชานุญาตใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมฉบับที่เก้า

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็น ที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความ ระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจ ใน ทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความ อดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ได้มีการศึกษาโครงสร้างและเนื้อหา โดยกลุ่มพัฒนากรอบแนวคิด ทางเศรษฐศาสตร์ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยจำแนกองค์ประกอบของปรัชญาเป็นกรอบความคิด คุณลักษณะ คำนิยาม เงื่อนไข และแนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ

คณะทำงานนี้สรุปว่า กรอบความคิด ของปรัชญานี้ เป็นการชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตน ทั้งแนวทางปฏิบัติและตัวอย่างการประยุกต์ที่เกิดขึ้น โดยปรัชญาใช้ได้ทั้งระดับปัจเจกชนครอบครัว ชุมชน ประเทศ ในที่นี้มองในแง่การบริหารเศรษฐกิจ (ระดับประเทศ) เป็นการมองโลกในลักษณะที่เป็นพลวัต มีการเปลี่ยนแปลง มีความไม่แน่นอน และมีความเชื่อมโยงกับกระแสโลก คือไม่ใช่ปิดประเทศ แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ใช่เสรีเต็มที่อย่างไม่มี การควบคุมดูแล ไม่ใช่อยู่อย่างโดดเดี่ยวหรืออยู่โดยพึ่งพิงภายนอกทั้งหมด คุณลักษณะเน้นการกระทำที่พอประมาณบนพื้นฐานของความมีเหตุมีผลและการสร้างภูมิคุ้มกัน

เนื้อหา ความพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล มีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีต่อผลกระทบของ การเปลี่ยนแปลง หากขาดองค์ประกอบใดก็ไม่เป็นความพอเพียงที่สมบูรณ์

ความพอประมาณ คือ ความพอดี กล่าวอย่างง่าย ๆ ว่าเป็นการขึ้นได้โดยลำแข้งของตนเอง โดยมีการกระทำไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไปในมิติต่างๆ เช่น การบริโภค การผลิตอยู่ในระดับสมดุล การใช้จ่าย การออมอยู่ในระดับที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ความมีเหตุมีผล หมายความว่า การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอประมาณ ในมิติต่างๆ จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุมีผล ต้องเป็นการมองระยะยาว คำนึงถึงความเสี่ยง มีการพิจารณาจากเหตุปัจจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิด

การมีภูมิคุ้มกัน ในตัวดีพอสมควร พลวัตในมิติต่าง ๆ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในสถานะต่างๆ อย่างรวดเร็วขึ้น จึงต้องมีการเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ การกระทำที่เรียกว่าพอเพียงไม่คำนึงถึงเหตุการณ์และผลในปัจจุบัน แต่จำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ภายใต้อัจฉริยะของข้อมูลที่มีอยู่ และสามารถสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ทั้งนี้ เงื่อนไขการปฏิบัติ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือ การมีความรอบรู้ รอบคอบระมัดระวัง มีคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต

ความรอบรู้ คือ มีความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้าน ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นประโยชน์พื้นฐานเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติอย่างพอเพียง การมีความรอบรู้ย่อมทำให้มีการตัดสินใจที่ถูกต้อง

ความรอบคอบ คือ มีการวางแผน โดยสามารถที่จะนำความรู้และหลักวิชาต่างๆ มาพิจารณาเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

ความระมัดระวัง คือ ความมีสติ ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ ในการนำแผนปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักวิชา เหล่านั้นไปใช้ในทางปฏิบัติ โดยการระมัดระวังให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

ในส่วนของคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งคลุมคนทั้งชาติ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ นักธุรกิจ มีสองด้านคือ ด้านจิตใจ/ปัญญาและด้านกระทำ ในด้านแรกเป็นการเน้นความรู้คู่คุณธรรมตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ส่วนด้านการกระทำหรือแนวทางดำเนินชีวิต เน้นความอดทน ความเพียร สติ ปัญญา และความรอบคอบ เงื่อนไขนี้จะทำให้การปฏิบัติตามเนื้อหาของความพอเพียงเป็นไปได้

ปรัชญากล่าวถึงแนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับด้วย โดยความพอเพียงเป็นทั้งวิธีการและผล (End and mean) จากการกระทำ โดยจะทำให้เกิดวิถีการพัฒนาและผลของการพัฒนาที่สมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ความสมดุลและความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงหมายถึง ความสมดุลในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ในขณะเดียวกัน ความสมดุลของการกระทำทั้งเหตุและผลจะนำไปสู่ ความยั่งยืนของการพัฒนา ภายใต้อัจฉริยะทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ข. นโยบายรัฐบาลและนโยบายด้านการศึกษา

1. นโยบายรัฐบาล (นายสมัคร สุนทรเวช)

นโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2551 แบ่งการดำเนินการเป็น 2 ระยะ คือ ระยะเร่งด่วนที่ต้องเริ่มดำเนินการในปีแรก และระยะการบริหารราชการ 4 ปีของรัฐบาล ดังต่อไปนี้

นโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2551

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้กระผมเป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 29 มกราคม พุทธศักราช 2551 และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2551 นั้นบัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินเรียบร้อยแล้ว โดยยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบอบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และครอบคลุมถึงแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามบทบัญญัติในหมวด 5 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย คณะรัฐมนตรีจึงขอแถลงนโยบายดังกล่าวต่อที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อให้ทราบถึงเจตนารมณ์ ยุทธศาสตร์ และนโยบายของรัฐบาล ที่มุ่งมั่นที่จะสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงก้าวหน้าในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และสร้างความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้น เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชนชาวไทยทุกคน

เศรษฐกิจไทยในปีนี้จะเป็ปีที่ต้องเผชิญกับปัญหาจากเศรษฐกิจโลกที่มีความรุนแรง อย่างน้อยสองประการ คือ ปัญหานี้คือคุณภาพของอสังหาริมทรัพย์ในประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อตลาดเงินและเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ในโลก และปัญหาราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและก่อให้เกิดแรงกดดันต่อภาวะเงินเฟ้อใน โลกและในประเทศไทย

นอกจากปัญหาเฉพาะหน้าดังกล่าวแล้ว รัฐบาลยังมีภารกิจสำคัญอื่น ๆ ในการวางรากฐานการเจริญเติบโตที่มั่นคงและยั่งยืน และส่งเสริมภาคการผลิตและบริการให้สามารถปรับตัวไปสู่การผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูงขึ้น เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งเป็นปัญหาโครงสร้างระยะยาวของประเทศ ส่วนด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม สังคมไทยจะเริ่มเข้าสู่จุดเริ่มต้นของสังคมผู้สูงอายุในปี 2552 และประชากรไทยตั้งแต่เด็กจนถึงผู้สูงอายุอยู่ในภาวะที่ต้องปรับตัวเข้าสู่สังคมฐานความรู้ในยุคโลกาภิวัตน์ ในขณะที่ภาวะโลกร้อนภัยธรรมชาติ และปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับในช่วง 4 ปีต่อไป รัฐบาลจะดูแลปัญหาทั้งระยะสั้นและระยะยาว และมุ่งมั่นที่จะบริหารประเทศ ภายใต้หลักการสำคัญสองประการ ซึ่งรัฐบาลเชื่อมั่นว่าจะสามารถสร้างความยั่งยืนให้แก่เศรษฐกิจและสังคมไทย สร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนไทยและต่างประเทศ ประชาคมโลก

ประการแรก คือ การสร้างความสมานฉันท์ให้แก่คนไทยทุกภาคส่วนที่จะต้องร่วมมือกันในการนำพาประเทศให้ผ่านพ้นวิกฤติการณ์ต่าง ๆ และสร้างรากฐานที่มั่นคงสำหรับประเทศในอนาคต การสร้างความสมานฉันท์นี้รวมถึงเรื่องที่สำคัญ คือ การแก้ไขและเยียวยาปัญหาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปสู่แนวทางของการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและสามัคคีของพี่น้องประชาชนในพื้นที่ และพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศให้เป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ

ประการที่สอง คือ การสร้างความสมดุลและภูมิคุ้มกันให้แก่เศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งเกี่ยวข้องกับนโยบายในทุกด้าน ตั้งแต่การพัฒนาด้านภูมิคุ้มกันความรู้ การสนับสนุนการออมระยะยาว การส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ที่เหมาะสม การพัฒนาชุมชนให้พึ่งตนเองได้และเชื่อมโยงกับตลาดอย่างเป็นขั้นตอน จนถึงการสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน การดูแลการเคลื่อนย้ายเงินทุน และการเพิ่มความสามารถในการใช้ประโยชน์และต่อยอดเทคโนโลยีให้เข้ากับภูมิปัญญาไทยเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมและสร้างรายได้ให้แก่ระบบเศรษฐกิจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นแนวทางหลักในการดำเนินงานของรัฐบาลตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ นอกจากนี้หลักการทั้งสองประการแล้ว รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้ให้ความสำคัญแก่บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาประเทศ และกลไกการตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ เพื่อให้อยู่ในกรอบแนวทางของการบริหารประเทศตามหลักธรรมาภิบาล รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว และจะยึดเป็นแนวทางในการดำเนินงานของรัฐบาล

รัฐบาลได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินที่สำคัญ โดยแบ่งการดำเนินการเป็น 2 ระยะ คือ ระยะเร่งด่วนที่ต้องเริ่มดำเนินการในปีแรก และระยะการบริหารราชการ 4 ปีของรัฐบาล ดังต่อไปนี้

1. นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก

รัฐบาลถือเป็นความจำเป็นเร่งด่วนในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในสังคม ปราบปรามยาเสพติด สร้างความเชื่อมั่นให้แก่กลลงทุน พื้นฟูให้เศรษฐกิจมีความเข้มแข็ง แก้ไขปัญหาความยากจน โดยพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อเพิ่มศักยภาพการหารายได้ ลดรายจ่าย สร้างโอกาสในอาชีพอย่างยั่งยืนให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะเกษตรกร แรงงาน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญเร่งด่วน โดยมีนโยบายที่สำคัญ คือ

1.1 สร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติและฟื้นฟูประชาธิปไตย โดยการเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกันของประชาชนในชาติให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการแก้ไขปัญหาวิกฤติของประเทศ และสร้างเสถียรภาพทั้งทางด้านการเมือง การปกครอง สังคม และเศรษฐกิจ โดยมุ่งถึงประโยชน์สุขของประชาชนส่วนรวมเป็นสำคัญ ซึ่งจะเป็นรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 แก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยน้อมนำแนวทาง พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาดำเนินการกิจในด้านความมั่นคงและด้านการพัฒนา โดยให้มีความสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของพื้นที่ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเชื่อของประชาชน ตลอดจนอำนวยความสะดวกและคุณธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สร้างความสมานฉันท์และสันติสุขในพื้นที่โดยเร็วที่สุด

1.3 เร่งรัดแก้ไขปัญหา ยาเสพติดและปราบปรามผู้มีอิทธิพล โดยยังคงยึด หลักการ “ผู้เสพ คือผู้ป่วย ที่ต้องได้รับการรักษา ส่วนผู้ค้า คือผู้ที่ต้องได้รับโทษตามกระบวนการ ยุติธรรม” ทั้งนี้ รัฐบาลจะเร่งรัดปราบ

ปรามการค้ายาเสพติด ลดปริมาณผู้เสพยา และป้องกันมิให้กลุ่มเสี่ยงเข้าไปเป็นเหยื่อของยาเสพติด โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนควบคู่กับมาตรการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรม และใช้มาตรการทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมตัดช่องทางการหาเงินทุจริตของผู้มีอิทธิพลในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการตัดไม้ทำลายป่า การค้ามนุษย์ และการเป็นเจ้ามือการพนัน เป็นต้น

1.4 ดำเนินมาตรการในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและผู้ประกอบการ โดยดูแลเสถียรภาพของค่าเงินบาท ราคาสินค้าอุปโภคบริโภค และราคาพลังงานให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและเป็นธรรมแก่ผู้บริโภคและผู้ผลิต พร้อมทั้งจัดหาสินค้าราคาประหยัดจำหน่ายเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของผู้มีรายได้น้อย

1.5 เพิ่มศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นแหล่งเงินหมุนเวียน ในการลงทุน สร้างงานและอาชีพ สร้างรายได้และลดรายจ่ายให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน พัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีการบริหารจัดการที่ดี ให้สามารถยกระดับเป็นธนาคารหมู่บ้านและชุมชน

1.6 จัดสรรงบประมาณตามขนาดประชากร (Small Medium Large: SML) ให้ ครบทุกหมู่บ้านและชุมชน เพื่อสร้างโอกาสให้ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนด้วยตนเอง และพัฒนาโครงการที่จะก่อให้เกิดรายได้ที่ยั่งยืน พัฒนาสินทรัพย์ชุมชน อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการใช้ทรัพยากรของรัฐ ท้องถิ่น และจังหวัด อย่างมีประสิทธิภาพ

1.7 สานต่อโครงการธนาคารประชาชน เพื่อกระจายโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย สร้างทางเลือกและลดการพึ่งพาแหล่งเงินกู้นอกระบบ ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีโอกาสในการสร้างงาน สร้างรายได้ด้วยตนเอง

1.8 สนับสนุนสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการขนาดกลาง ขนาดย่อม และวิสาหกิจ ชุมชน เพื่อสร้างโอกาสในการลงทุนและสร้างรายได้ ผ่านสถาบันการเงินของรัฐและธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

1.9 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้แต่ละชุมชนสามารถใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาสินค้า โดยรัฐพร้อมที่จะสนับสนุนให้ชุมชนเข้าถึงองค์ความรู้สมัยใหม่ แหล่งเงินทุน และพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการและการตลาด เพื่อเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.10 พักหนี้ของเกษตรกรรายย่อยและยากจน ที่ผ่านกระบวนการจัดทำแผนฟื้นฟู อาชีพ เพื่อสร้างโอกาสให้เกษตรกรสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตด้วยการสร้างรายได้และอาชีพที่ มั่นคง

1.11 สร้างระบบประกันความเสี่ยงให้เกษตรกร เพื่อลดความเสี่ยง อันเนื่องมาจาก ผลกระทบความเสียหายจากภัยธรรมชาติ และสร้างกลไกในการสร้างเสถียรภาพราคาของสินค้าเกษตรที่เป็นธรรม

1.12 ขยายบทบาทของศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix-it Center) และสถาบัน อาชีวศึกษา เพื่อให้คำแนะนำและถ่ายทอดความรู้ในการใช้ การดูแลรักษาและซ่อมบำรุงเครื่องมืออุปกรณ์การประกอบอาชีพ

เครื่องใช้ในครัวเรือน รวมทั้งสร้างเครือข่ายศูนย์ฯ กับชุมชนและวิสาหกิจเพื่อให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมระบบรับรองและตรวจสอบคุณภาพในขั้นต้นของสินค้าชุมชน

1.13 สร้างโอกาสให้ประชาชนได้มีที่อยู่อาศัยอย่างทั่วถึง เช่น โครงการ "บ้านเอื้ออาทร" "บ้านรัฐสวัสดิการ" และ "ที่อยู่อาศัยของตนเองเป็นครั้งแรก" โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ซึ่งสามารถเดินทางเชื่อมระหว่างกรุงเทพมหานครและปริมณฑลด้วยระบบขนส่งมวลชนได้อย่างสะดวก

1.14 เร่งรัดการลงทุนที่สำคัญของประเทศ เช่น การพัฒนาระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 9 สาย รถไฟฟ้าความเร็วสูง รถไฟทางคู่ รถไฟชานเมือง และรถไฟกึ่งปลาเชื่อมโยงจังหวัดที่ยังไม่มีรถไฟขนส่งผู้โดยสารและขนส่งสินค้า และการพัฒนาขีดความสามารถของท่าอากาศยานสากล เป็นต้น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

1.15 ดำเนินมาตรการลดผลกระทบจากราคาพลังงาน โดยเร่งรัดโครงการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนจากก๊าซธรรมชาติและผลผลิตทางการเกษตร เช่น แก๊สโซฮอลล์ ไบโอดีเซล รวมทั้งเร่งรัดมาตรการประหยัดพลังงานและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดภาระการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศ

1.16 ฟื้นความเชื่อมั่นด้านการลงทุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยประกาศให้ปี 2551 – 2552 เป็น "ปีแห่งการลงทุน" และ "ปีแห่งการท่องเที่ยวไทย"

1.17 วางระบบการถือครองที่ดินและกำหนดแนวเขตการใช้ที่ดินให้ทั่วถึงและเป็นธรรม โดยใช้ข้อมูลระบบภูมิสารสนเทศ ภายใต้กระบวนการที่ชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อให้ประชาชนมีที่ดินทำกินและประกอบอาชีพอย่างทั่วถึงและพอเพียง

1.18 ขยายพื้นที่ชลประทานและเพิ่มประสิทธิภาพระบบชลประทาน โดยฟื้นฟู และขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ รวมทั้งพัฒนาแหล่งน้ำผิวดินและใต้ดิน โดยดำเนินการก่อสร้างระบบชลประทานขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก เพื่อประโยชน์ในการปรับโครงสร้างภาคการเกษตร การบรรเทาอุทกภัยและภัยแล้ง ทั้งในพื้นที่ชุมชนเมืองและพื้นที่เกษตรกรรม รวมทั้งระบบประปาที่ ถูกสุขอนามัย เพื่อการอุปโภคและบริโภคแก่ประชาชนให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ เพิ่มประสิทธิภาพการกระจายน้ำโดยการพัฒนาชลประทานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ชลประทานระบบท่อ

1.19 เร่งรัดมาตรการและโครงการเพื่อบรรเทาผลกระทบจากวิกฤติโลกร้อน โดยส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ธุรกิจเอกชน และชุมชน ให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะการปลูกและฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ รวมทั้งสนับสนุนการใช้พลังงานทางเลือก จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในระดับครัวเรือน เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ในส่วนของนโยบายที่จะดำเนินการภายในช่วงระยะ 4 ปีของรัฐบาลชุดนี้ รัฐบาลจะดำเนินนโยบายหลักในการบริหารประเทศซึ่งปรากฏตามนโยบายข้อที่ 2 ถึงข้อที่ 8 ดังต่อไปนี้

2. นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต

รัฐบาลให้ความสำคัญแก่การให้หลักประกันขั้นพื้นฐานของบริการสาธารณะของรัฐภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ การพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ การมีสภาพแวดล้อมที่นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต และประชาชนมีความสุข โดยจะดำเนินการ ดังนี้

2.1 นโยบายการศึกษา

2.1.1 ยกย่องคุณภาพการศึกษาของคนไทยอย่างมีบูรณาการและสอดคล้อง กันตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึงอุดมศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษา และสร้างระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.1.2 พัฒนาหลักสูตร ปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพและคุณธรรมอย่างทั่วถึง ต่อเนื่อง และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์

2.1.3 ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียน การสอน และการเรียนรู้อย่างจริงจัง จัดให้มีการเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงอย่างกว้างขวาง พร้อมทั้งจัดหา อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประกอบการเรียนการสอนให้โรงเรียนอย่างทั่วถึง

2.1.4 ดำเนินการให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา 12 ปีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย รวมทั้ง สนับสนุนผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรืออยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้ได้รับการศึกษา และเพิ่มโอกาส ให้แก่เยาวชนในการศึกษาต่อผ่านกองทุนให้กู้ยืมที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต และเชื่อมโยงกับนโยบายการผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถของประเทศ รวมทั้งต่อยอดให้ทุนการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ

2.1.5 สนับสนุนการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ และเร่งผลิตกำลังคนระดับอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศในสาขาต่างๆ เช่น ปิโตรเคมี ซอฟต์แวร์ อาหาร สิ่งทอ บริการสุขภาพและการท่องเที่ยว และการ บริหารจัดการขนส่งสินค้าและบริการ เป็นต้น ด้วยความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการ สถาบันการ ศึกษา และสถาบันเฉพาะทาง ตลอดจนให้มีการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพตามมาตรฐานสากล

2.1.6 ขยายบทบาทของระบบการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ผ่านองค์กรต่าง ๆ เช่น สำนักงานบริหาร จัดการองค์ความรู้ ระบบห้องสมุดสมัยใหม่ หรืออุทยานการเรียนรู้ พิพิธภัณฑ์เพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ ศูนย์ สร้างสรรค์งานออกแบบ ศูนย์พัฒนาด้านกีฬา ดนตรี ศิลปะ ศูนย์บำบัดและพัฒนาศักยภาพของบุคคล ออทิสติก เด็กสมาธิสั้น และผู้ด้อยโอกาสอื่น ๆ ศูนย์การเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2.2 นโยบายแรงงาน

2.2.1 เร่งฝึกอบรมและพัฒนาคนที่ทำงานแล้วและคนที่ถูกเลิกจ้าง เพื่อเพิ่ม โอกาสการเข้าสู่ภาค การผลิตและบริการที่มีระดับเทคโนโลยีที่สูงขึ้น

2.2.2 จัดให้มีระบบเตือนภัยและติดตามสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อ การจ้างงาน การเลิกจ้างอื่น เนื่องจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ พร้อมทั้งจัดให้มีการจ้างงานใหม่โดยเร็ว

2.2.3 ให้การคุ้มครองแรงงานตามมาตรฐานแรงงานไทย ซึ่งให้ความสำคัญแก่ความปลอดภัยในการทำงานและสวัสดิการแรงงาน พร้อมทั้งจัดระบบการคุ้มครองแก่แรงงานนอกระบบให้ครอบคลุมมากขึ้น

2.3 นโยบายการพัฒนาสุขภาพของประชาชน

2.3.1 เพิ่มคุณภาพของระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าและให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้อย่างไม่ เป็นอุปสรรค พร้อมทั้งปฏิรูประบบบริหารจัดการสาธารณสุขให้มีประสิทธิภาพทั่วถึงและครบวงจร ทั้งการ รักษาพยาบาล การฟื้นฟูสุขภาพ การป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพ

2.3.2 จัดให้มีมาตรการลดปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อสุขภาพและภาวะทุพโภชนาการที่นำไปสู่การเจ็บป่วย เรื้อรัง เช่น โรคเมเร็ง หัวใจ เบาหวาน ความดันโลหิต และอุบัติเหตุจากการจราจร พร้อมทั้งนำมาตรการภาษี การบริโภคสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพมาใช้กระตุ้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบุคคลให้ลด ละ และเลิก พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ

2.3.3 ดำเนินการระบบเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคเชิงรุก เพื่อป้องกัน ปัญหาการป่วยและตาย ด้วยโรคอุบัติใหม่และระบาดซ้ำในคน พร้อมทั้งสร้างขีดความสามารถในการเฝ้าระวัง วินิจฉัย และดูแลรักษา พยาบาลอย่างเป็นระบบที่ประสานเชื่อมโยงทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

2.3.4 เพิ่มแรงจูงใจและขยายงานอาสาสมัครสาธารณสุข เพื่อเป็นกำลัง สำคัญให้ชุมชนในการดูแล เด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ การดูแลผู้ป่วยในโรงพยาบาลและการเฝ้าระวัง โรคในชุมชน รวมทั้งเชื่อมโยงการ ดำเนินงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3.5 ส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมีโอกาสดอกกำลังกาย และเล่นกีฬาเพื่อ สร้างเสริมสุขภาพและ พละานามัยที่ดี รวมทั้งพัฒนาทักษะทางด้านกีฬาสู่ความเป็นเลิศที่จะนำชื่อเสียงมาสู่ประเทศชาติ สร้างนิสัย รักการกีฬาและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพื่อหลีกเลี่ยงการหมกมุ่นและมั่วสุมกับอบายมุขและยาเสพติด

2.4 นโยบายศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

2.4.1 อุปถัมภ์ คุ้มครอง และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ เพื่อให้มีบทบาทสำคัญใน การปลูกฝังให้ประชาชนเข้าใจและนำหลักธรรมของศาสนา มาใช้ในการเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนา คุณภาพชีวิต

2.4.2 ฟื้นฟูและสืบสานคุณค่าความหลากหลายของวัฒนธรรมไทยทั้งที่เป็นวิถีชีวิต ประเพณี ค่านิยม ที่ดีงาม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการดูแลรักษาแหล่งอุทยานประวัติศาสตร์ โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถาน เพื่อ การศึกษาเรียนรู้และใช้ประโยชน์ในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตบน พื้นฐานความรู้และความเป็นไทย รวมทั้ง ส่งเสริมและพัฒนาโบราณสถานให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมระดับโลก

2.4.3 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและการนันทนาการ เพื่อส่งเสริมให้ วัยรุ่นไทยเกิดการเรียน รู้ที่ถูกต้อง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีคุณธรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่น และเกิดการเรียนรู้ศิลปะอย่างสร้าง สรรค์ เข้าใจถึงคุณค่า ชาบซึ่งในความสุขอันรื่นรมย์ของศิลปะ

2.4.4 ขยายบทบาทสหภาพวัฒนธรรมทุกจังหวัดให้เป็นกลไกเฝ้าระวังทาง วัฒนธรรมที่ครอบคลุมทั้ง วิถีชีวิตและสื่อทุกประเภทที่มีผลกระทบต่อการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม และพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งจัดสื่อที่เป็นภัยต่อสังคม ขยายสื่อดีเพื่อนำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมอย่างเท่าทันสถานการณ์

2.5 นโยบายความมั่นคงของชีวิตและสังคม

2.5.1 ประสานเชื่อมโยงการดำเนินงานและใช้ประโยชน์จากกองทุนต่างๆ เช่น กองทุนผู้สูงอายุ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ กองทุนพัฒนาชุมชน และกองทุนสนับสนุนการวิจัยเพื่อให้เป็นพลังร่วมในการสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ

2.5.2 สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาให้มีความรู้และ จริยธรรม เริ่มตั้งแต่เด็กแรกเกิดและเยาวชนทุกช่วงวัย โดยให้ความสำคัญแก่การสร้างสภาพแวดล้อม ที่เหมาะสม ครอบครัวที่อบอุ่น และสถานศึกษาที่เอาใจใส่ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดด้วยการปลูกฝังความรู้ ที่ทันสมัยและคุณค่าที่ดีของวัฒนธรรมไทย สร้างความเข้าใจให้แก่พ่อแม่ถึงวิธีการดูแลบุตรที่ถูกต้องตามระดับการพัฒนาของสมอง

2.5.3 สร้างหลักประกันความมั่นคงและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ให้เด็ก สตรี และคนพิการที่ด้อยโอกาส โดยจะจัดขบวนการค้ำมนุษย์ให้หมดสิ้นไป ขจัดการเลือกปฏิบัติและการละเมิดสิทธิเด็ก สตรี และคนพิการในทุกรูปแบบและอย่างเด็ดขาด รวมทั้งเสริมสร้างสวัสดิการทางสังคมแก่คนพิการและผู้ด้อยโอกาสอย่างเหมาะสม และส่งเสริมความรู้และอาชีพให้สตรีและคนพิการให้สามารถพึ่งพาตนเองได้

2.5.4 เตรียมความพร้อมให้แก่สังคมผู้สูงอายุ โดยยึดหลักการให้ผู้สูงอายุเป็น ทรัพยากรที่มีคุณค่าของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เป็นผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดี ทั้งร่างกายและจิตใจ โดยสร้างหลักประกันด้านรายได้และระบบการออมในช่วงวัยทำงานที่เพียงพอสำหรับช่วงวัยชรา สร้างพฤติกรรมด้านสุขภาพที่เหมาะสมกับช่วงวัย สนับสนุนครอบครัวให้เข้มแข็งสามารถดูแลสมาชิกได้อย่างมีคุณภาพ ขยายฐานการให้เบี้ยยังชีพแก่คนชราที่ไม่มีรายได้ และส่งเสริมการใช้ประสบการณ์ของผู้สูงอายุในกระบวนการพัฒนาประเทศโดยระบบคลังสมอง

2.5.5 สร้างสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ในสังคมเมือง โดยมีการวางผังเมืองอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยสาธารณะและสิ่งแวดลอมอย่างเคร่งครัด รวมทั้งจัดให้มีบริการขั้นพื้นฐานอย่างเหมาะสม มีโรงเรียนใกล้บ้าน มีการสื่อสารคมนาคมที่มีประสิทธิภาพ และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

3. นโยบายเศรษฐกิจ

รัฐบาลจะบริหารจัดการเศรษฐกิจให้มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง มีความสมดุลและเข้มแข็ง ทั้งในภาคเศรษฐกิจภายในประเทศและต่างประเทศ มีภูมิคุ้มกันต่อความเสี่ยงต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกทั้งด้านการค้าและการลงทุน รวมทั้งการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

โดยวางโครงสร้างพื้นฐานด้านองค์ความรู้ มีระบบธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและบริการ รวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอุตสาหกรรม การเกษตร ระบบบริหารจัดการขนส่งสินค้าและบริการ พลังงาน และระบบโครงข่ายสารสนเทศและการสื่อสาร โดย จะดำเนินการ ดังนี้

3.1 นโยบายการเงินการคลัง

3.1.1 ดำเนินนโยบายการเงินเพื่อสนับสนุนการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยดูแลเงินเฟ้อและค่าเงินบาทให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและกลไกตลาด ส่งเสริมประสิทธิภาพและความมั่นคงของภาคการเงินในประเทศ และส่งเสริมศักยภาพในการบริหารความเสี่ยงของภาคเอกชน

3.1.2 รักษาวินัยการคลังเพื่อให้เกิดความยั่งยืนทางการคลังในระยะยาว ซึ่งครอบคลุมถึงเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ งบประมาณของท้องถิ่น ฐานะการเงินของรัฐวิสาหกิจและสถาบันการเงิน เฉพาะกิจของรัฐ ปฏิรูประบบงบประมาณแผ่นดินทั้งระบบ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศอย่างบูรณาการ ปรับปรุงระบบภาษีและการจัดเก็บภาษีให้มีความเป็นธรรม มีประสิทธิภาพ และเพียงพอต่อรายจ่ายเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต

3.1.3 ส่งเสริมให้มีระบบการออมระยะยาว เพื่อให้มีเงินออมเพียงพอต่อการดำรงชีพในยามชรา รวมทั้งเป็นการสร้างฐานเงินออมเพื่อการระดมทุนของประเทศในอนาคต

3.1.4 วางระบบการดูแลและส่งเสริมการเคลื่อนย้ายเงินทุนทั้งระยะสั้นและระยะ ยาวให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศ ส่งเสริมการลงทุนของไทยในต่างประเทศ ทั้งการลงทุนของผู้ประกอบการและนักลงทุนที่เป็นสถาบัน และดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ โดยให้สอดคล้องกับขีดความสามารถในการแข่งขัน เป้าหมายการส่งเสริมศักยภาพของสาขาการผลิตที่จำเป็น และเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

3.1.5 ปรับปรุงประสิทธิภาพของตลาดทุนให้ทัดเทียมกับตลาดหลักในภูมิภาคและตลาดโลกทั้งด้านธรรมาภิบาล ราคา และคุณภาพ โดยให้ความสำคัญแก่การปรับปรุงมาตรการสิ่งจูงใจเพื่อสนับสนุนการออมของประเทศ การเพิ่มบทบาทของตลาดทุนและตลาดตราสารหนี้ในการเป็นแหล่งทุนสำหรับการลงทุนโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ และการจัดให้มีกลไกเพื่อกำกับดูแลการพัฒนาตลาดทุนให้ประสานสอดคล้องกับการพัฒนาตลาดเงิน

3.1.6 พัฒนารัฐวิสาหกิจให้สามารถเป็นกลไกสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาและการลงทุนของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างฐานรายได้และมูลค่าให้แก่ทรัพย์สินของรัฐ มีการบริหารงานอย่างมืออาชีพ ตลอดจนกำกับดูแลการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจภายใต้หลักธรรมาภิบาล ทั้งการจัดทำและแยกบัญชีเชิงสังคม ความโปร่งใส และการวัดประสิทธิภาพของการดำเนินงานในมาตรฐานไม่น้อยกว่าเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมทั้งเร่งฟื้นฟู รัฐวิสาหกิจที่มีปัญหาฐานะการเงิน

3.2 นโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ

3.2.1 ภาคเกษตร

3.2.1.1 เร่งปรับโครงสร้างการผลิตทางการเกษตรให้สอดคล้องกับโอกาสทางการตลาดและการเปลี่ยนแปลงรสนิยมของผู้บริโภค ทั้งที่เป็นตลาดเดิมและตลาดใหม่ โดยกำหนดยุทธศาสตร์ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารของโลก เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของการทำประมง ปศุสัตว์ และพืชเศรษฐกิจหลักของประเทศให้ครบวงจร รวมทั้งสนับสนุนการผลิตพืชพลังงาน เช่น ปาล์มน้ำมัน อ้อย มันสำปะหลัง เพื่อสนับสนุนนโยบายพลังงานทดแทน และสนับสนุนการผลิตสินค้าใหม่ที่มีโอกาสทางการตลาด เช่น พืชเส้นใย และสมุนไพร เป็นต้น

3.2.1.2 ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าเกษตร โดยการแปรรูปที่ได้คุณภาพและมาตรฐานสากล เพื่อเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตร โดยการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรและอาหาร ความปลอดภัยอาหารตามมาตรฐานสากล รวมทั้งให้มีระบบป้องกันและควบคุมการระบาดของโรค ตลอดจนสนับสนุนการแปรรูปสินค้าเกษตรในชุมชน

3.2.1.3 เร่งรัดการเจรจาข้อตกลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร เพื่อป้องกันมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี และพัฒนาโครงข่ายระบบการขนส่งสินค้าเกษตรทั้งในพื้นที่ชนบทและเมือง เพื่อขยายตลาดของสินค้าเกษตรและอาหารสู่ตลาดโลก

3.2.1.4 ส่งเสริมการทำเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ ในระดับชุมชนตามแนวพระราชดำริ เพื่อให้ครัวเรือนเกษตรกรมีความมั่นคงทางด้านอาหาร ส่งเสริมการขยายกระบวนการเรียนรู้ระบบเกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร โครงการอาหารกลางวัน และธนาคารโคกระบือตามแนวพระราชดำริ โดยเกษตรกรและชุมชนเป็นผู้กำหนดทิศทางและแนวทางด้วยตนเอง

3.2.1.5 ส่งเสริมและสนับสนุนสถาบันเกษตรกรทั้งในด้านการรวมกลุ่มสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน ตลอดจนสภาเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการวางแนวทางพัฒนาการเกษตรและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันด้วยตนเอง

3.2.2 ภาคอุตสาหกรรม

3.2.2.1 พัฒนาประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งสร้างมูลค่าให้กับสินค้าอุตสาหกรรม ด้วยการยกระดับความสามารถ ทักษะแรงงาน การบริหารจัดการของผู้ประกอบการ และมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ปรับปรุงประสิทธิภาพเครื่องจักร ระบบบริหารจัดการขนส่งสินค้าและบริการภายในกลุ่ม อุตสาหกรรม บนพื้นฐานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา

3.2.2.2 พัฒนาและขับเคลื่อนอุตสาหกรรมที่ประเทศไทย มีศักยภาพสูงและมีความได้เปรียบ เช่น อาหาร เหล็ก ยานยนต์ ปิโตรเคมี พลังงาน และอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ให้เป็นฐานการผลิตในระดับภูมิภาคและระดับโลก ด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือให้สิทธิพิเศษกับอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ รวมทั้งจัดหาและ

พัฒนาพื้นที่และโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมในระยะ 20 ปีข้างหน้า โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่

3.2.2.3 สร้างสินค้าที่มีคุณภาพและมาตรฐานเพื่อเพิ่มมูลค่าและคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาให้แก่สินค้าที่ผลิตในประเทศไทย โดยสนับสนุนการพัฒนาทักษะฝีมือผสมผสานกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น กลุ่มสินค้าแฟชั่น อัญมณี และเครื่องประดับ และสินค้าอื่น ๆ พร้อมทั้งใช้มาตรการด้านการตลาดและสร้างตราสัญลักษณ์สินค้าของไทยให้เป็นที่นิยมทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3.2.2.4 สร้างและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งวิสาหกิจชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง เพื่อเป็นฐานการผลิตของระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ โดยส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าและศักยภาพในการแข่งขัน ด้วยการสนับสนุนด้านองค์ความรู้และนวัตกรรม รวมถึง การสร้างธรรมาภิบาลในการประกอบการและความรับผิดชอบต่อสังคม

3.2.2.5 ส่งเสริมและขยายบทบาทศูนย์บ่มเพาะสำหรับผู้ประกอบการที่มุ่งสร้างสินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูง โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ออกแบบให้มีความเหมาะสมตามศักยภาพในพื้นที่ต่าง ๆ พร้อมทั้งสร้างศูนย์พัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ตลอดจนสนับสนุนให้มีการนำองค์ความรู้และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

3.2.2.6 จัดตั้งกองทุนพัฒนาความสามารถในการแข่งขันและการลงทุนเพื่อกระตุ้นอุตสาหกรรมให้มีการปรับตัว และสนับสนุนการลงทุนของอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูงและใช้พลังงานน้อย รวมทั้งขยายบทบาทของกองทุนที่มีอยู่ในปัจจุบันให้สามารถสนับสนุนการปรับโครงสร้างของภาคอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.3 ภาคการท่องเที่ยวและบริการ

3.2.3.1 เร่งสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว โดยฟื้นฟู พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน และสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพ สามารถเชื่อมโยงธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชน รวมถึงการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ควบคู่กับการส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคุณแลร์กสุขภาพ กลุ่มประชุมและแสดงสินค้า และกลุ่มที่มีความสนใจด้านระบบนิเวศ วัฒนธรรมท้องถิ่น แหล่งประวัติศาสตร์และโบราณสถาน เป็นต้น และดูแลให้นักท่องเที่ยวปลอดภัยจากอาชญากรรม การฉ้อฉล และอุบัติเหตุที่เกิดจากความบกพร่องของผู้ประกอบการ

3.2.3.2 พัฒนาธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ เพื่อสร้างโอกาสการขยายฐานการผลิตและการตลาดในระดับภูมิภาค เช่น ธุรกิจบริการสุขภาพ ธุรกิจ การประชุมและแสดงสินค้า การศึกษานานาชาติ การก่อสร้าง ธุรกิจภาพยนตร์ และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกีฬาและนันทนาการ เป็นต้น โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความเข้มแข็งของผู้ประกอบการ การเสริมสร้างบรรยากาศการลงทุน มาตรฐานธุรกิจและการพัฒนาบุคลากรให้พร้อมรับการขยายตัวของธุรกิจ และการส่งเสริมด้านการตลาด

3.2.3.3 ส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือของกลุ่มอุตสาหกรรมการค้าและบริการที่เน้นความสำคัญของศักยภาพพื้นที่และเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม รวมทั้งความสามารถทางด้านบุคลากรเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ เช่น ธุรกิจบริการด้านสุขภาพและการแพทย์ที่เชื่อมโยงกับการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมยาและเวชภัณฑ์

3.2.4 การตลาด การค้า และการลงทุน

3.2.4.1 ส่งเสริมนโยบายการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม ปกป้องการผูกขาดตัดตอน และคุ้มครองผู้บริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างความมั่นใจให้กับผู้ประกอบการในด้านการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

3.2.4.2 ดำเนินการตลาดเชิงรุกเพื่อรักษาตลาดเดิมและสร้างตลาดใหม่ เพื่อลดการพึ่งพาการส่งออกไปตลาดหลัก โดยส่งเสริมการส่งออกในตลาดใหม่ ได้แก่ จีน อินเดีย ตะวันออกกลาง แอฟริกา และยุโรป ตะวันออก พร้อมทั้งรักษาส่วนแบ่งในตลาดหลักไม่ให้ลดลง โดยมุ่งเน้นการส่งออกสินค้าที่มีอัตราการขยายตัวสูงในตลาดใหม่

3.2.4.3 ขยายความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจเพื่อผลประโยชน์ทางการค้าภายใต้กรอบความร่วมมือและข้อตกลงทางการค้าในระบบพหุภาคีและทวิภาคี เพื่อสนับสนุนการปรับ โครงสร้างทางเศรษฐกิจ รวมทั้งการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการขยายตลาดการค้าระหว่างประเทศและการค้าชายแดน

3.2.4.4 ทบทวนการจัดตั้งสำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศและปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการด้านการค้าของประเทศให้เป็นไปอย่างบูรณาการ โดยเชื่อมโยงกลไกในระดับนโยบายและหน่วยงานปฏิบัติที่มีภารกิจเกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกและลดขั้นตอนให้แก่ธุรกิจภาคเอกชนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของตลาดโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

3.2.4.5 สนับสนุนการลงทุนในต่างประเทศในสาขาที่ผู้ประกอบการไทยมีศักยภาพ ทั้งในการลงทุนตั้งโรงงานผลิตสินค้า การทำสัญญาสินค้าเกษตรตามข้อตกลง การเปิดสาขา การหาตัวแทนและหุ้นส่วนในต่างประเทศเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจไทยในต่างประเทศ

3.2.4.6 ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าการลงทุน เพื่อสร้างบรรยากาศการลงทุนที่ดีและสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนทั้งในประเทศและจากต่างประเทศ

3.3 นโยบายโครงสร้างพื้นฐาน และระบบบริหารจัดการขนส่งมวลชน สินค้าและบริการ

3.3.1 พัฒนาการบริการ โครงสร้างพื้นฐานให้กระจายไปสู่ภูมิภาคอย่างทั่วถึงและเพียงพอ โดยเฉพาะการจัดให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ทั้งนี้เพื่อการอุปโภคบริโภค บริการสื่อสาร โทรคมนาคม และที่อยู่อาศัย เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

3.3.2 พัฒนาระบบคมนาคมขนส่งและเชื่อมโยงโครงข่ายการบริหารจัดการขนส่งมวลชนสินค้าและบริการ ทั้งพื้นที่ชนบท เมือง และระหว่างประเทศ โดยให้ความสำคัญแก่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและ

บริการขนส่งระบบรางให้เชื่อมโยงการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ เพื่อลดต้นทุนสินค้าและบริการเพื่อการส่งออก

3.3.3 พัฒนาการขนส่งทางน้ำและกิจการพาณิชย์นาวี ทั้งภายในและระหว่างประเทศ ตลอดจนพัฒนาท่าเรือน้ำลึกบริเวณพื้นที่ภาคใต้ พัฒนาท่าเรือชุมชน และกองเรือไทย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดการใช้พลังงานในภาคขนส่ง เชื่อมโยงประตูการค้าใหม่และสนับสนุนการท่องเที่ยว

3.3.4 พัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ท่าอากาศยานภูมิภาค และอุตสาหกรรมการบินของไทย เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการบิน การท่องเที่ยว และการขนส่ง สินค้าทางอากาศชั้นนำของเอเชียและโลก

3.4 นโยบายพลังงาน

3.4.1 สร้างความมั่นคงทางด้านพลังงาน ด้วยการจัดหาพลังงานให้เพียงพอต่อการพัฒนาประเทศ เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชน โดยเร่งรัดให้มีการลงทุนสำรวจและพัฒนาพลังงานทั้งจากในประเทศ เขตพื้นที่พัฒนาร่วม และจากประเทศเพื่อนบ้านให้เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือด้านพลังงานกับต่างประเทศ

3.4.2 ส่งเสริมให้มีการกำกับดูแลกิจการพลังงานให้มีราคาพลังงานที่เหมาะสม เป็นธรรม และก่อให้เกิดการแข่งขันลงทุนในธุรกิจพลังงาน โดยมีมาตรฐาน คุณภาพการให้บริการและความปลอดภัยที่ดี

3.4.3 พัฒนาและวิจัยพลังงานทดแทนทุกรูปแบบเพื่อเป็นทางเลือกแก่ประชาชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการตัดสินใจพัฒนาพลังงานทางเลือกอื่นๆ ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและพลังงานที่สอดคล้องกับท้องถิ่น

3.4.4 ส่งเสริมการอนุรักษ์และประหยัดพลังงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมทั้งสนับสนุนการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในภาคการผลิต ภาคบริการ และภาคประชาชน มีมาตรการจูงใจที่เหมาะสม

3.4.5 ส่งเสริมการพัฒนาผลิต และใช้พลังงานควบคู่ไปกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมกลไกการพัฒนาพลังงานที่สะอาด รวมทั้งให้ความสำคัญกับการจัดการก๊าซเรือนกระจกเพื่อช่วยบรรเทาสภาวะโลกร้อน

3.5 นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.5.1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น โครงข่ายสื่อสารความเร็วสูงให้ทั่วถึง เพียงพอ ในราคาที่เหมาะสม เป็นธรรม และแข่งขันได้ เพื่อเป็นโครงข่ายหลักสนับสนุนการพัฒนาประเทศไทยไปสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา ช่วยลดความเหลื่อมล้ำระหว่างเขตเมืองและชนบท และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ

3.5.2 พัฒนาอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องด้านบริการความรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และจัดให้มีกลไกสนับสนุนแหล่งทุนสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพได้มาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในภูมิภาค

3.5.3 สนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาระบบบริหารจัดการและบริการภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ การเชื่อมโยงข้อมูล การบริหารจัดการขนส่งสินค้าและบริการ การเตือนภัยและความมั่นคงของรัฐ บริการการศึกษาและสาธารณสุข ตลอดจนการพัฒนากระบวนการปฏิรูปสารสนเทศและเทคโนโลยีอวกาศ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ

4. นโยบายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รัฐบาลให้ความสำคัญแก่บทบาทของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการสร้างความสุขของประชาชนและสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยให้ความสำคัญแก่การบริหารจัดการอย่างบูรณาการระหว่างมิติของเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเพิ่มการมีบทบาทร่วมของประชาชนและชุมชน โดยจะดำเนินการ ดังนี้

4.1 อนุรักษ์ พัฒนา และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยให้ความสำคัญแก่การใช้ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนความปลอดภัยทางชีวภาพ เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารและสุขภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มสู่เศรษฐกิจระดับประเทศและสากลในระยะต่อไป

4.2 เร่งรัดการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ให้มีความสมดุลของการใช้ประโยชน์ การถือครอง และการอนุรักษ์ฐานทรัพยากร ที่ดิน ป่าไม้ สัตว์ป่า ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และทรัพยากรธรณี โดยการใช้ระบบปฏิรูปสารสนเทศควบคู่กับการปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายตลอดจนกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยเร่งรัดปราบปรามการทำลายป่า สัตว์ป่า และทรัพยากรธรรมชาติอย่างจริงจัง รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการพัฒนาประเทศและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

4.3 อนุรักษ์ทรัพยากรดินและป่าไม้ โดยการยุติการเผาไร่นาและทำลายหน้าดิน การลดการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตร รวมทั้งการฟื้นฟูดินและป้องกันการชะล้างทำลายดิน โดยการปลูกหญ้าแฝกตามแนวพระราชดำริ รวมทั้งมีการกระจายและจัดการกรรมสิทธิ์ที่ดินอย่างเป็นธรรม อนุรักษ์และป้องกันรักษาป่าที่สมบูรณ์ สนับสนุนให้มีการปลูกและฟื้นฟูป่าตามแนวพระราชดำริ สนับสนุนการจัดการป่าชุมชนและส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจในพื้นที่ที่เหมาะสมตามหลักวิชาการ และการสนับสนุนบทบาทของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำ เช่น การทำฝายต้นน้ำลำธารหรือฝายชะลอน้ำตามแนวพระราชดำริ

4.4 จัดให้มีมาตรการป้องกันและพัฒนาระบบข้อมูลและเตือนภัยจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ภัยแล้ง ธรณีพิบัติ และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และดำเนินมาตรการลดผลกระทบและความเดือดร้อนของประชาชนจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

4.5 เร่งรัดการควบคุมมลพิษทางอากาศ ขยะ น้ำเสีย กลิ่น และเสียง ที่เกิดจากการผลิตและบริโภค โดยเฉพาะเร่งรัดการสร้างระบบบำบัดน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากสังคมเมืองและการผลิตในภาคเกษตรและ

อุตสาหกรรม การจัดทำระบบกำจัดขยะ โดยวิธีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย

4.6 ส่งเสริมให้ภาครัฐและภาคเอกชนวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การผลิตวัสดุที่สามารถย่อยสลายได้ การหมุนเวียนการใช้วัตถุดิบและเทคโนโลยีที่สะอาด และการใช้หลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายเพื่อกระตุ้นให้เกิดการลดการก่อมลพิษและลดภาระของสังคมตามธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

4.7 ส่งเสริมการสร้างความตระหนักทางด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมและการปรับพฤติกรรมการผลิตและการบริโภค เพื่อบรรเทาผลจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนสนับสนุนการดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่จะนำมาสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5. นโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ในฐานะที่เป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และการยกระดับคุณภาพชีวิต โดยรัฐบาลจะดำเนินการ ดังนี้

5.1 ส่งเสริมการนำงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนา ประเทศ ควบคู่กับการพัฒนาระบบวิจัยและพัฒนาเชิงนวัตกรรมที่มีอยู่ให้สนองความต้องการของภาคการผลิตและบริการ โดยให้ความสำคัญแก่การเชื่อมโยงระหว่างภาคเอกชน สถาบันวิจัย และมหาวิทยาลัย ตลอดจนพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ ซึ่งจะนำไปสู่การวิจัย และพัฒนาต่อยอดและมีการใช้ประโยชน์องค์ความรู้และเทคโนโลยีในเชิงพาณิชย์

5.2 สร้างเสริมความรู้ความคิดของประชาชนทางด้านวิทยาศาสตร์ พร้อมทั้งเร่งผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีคุณภาพและคุณธรรมให้สอดคล้องกับการเจริญเติบโตของภาคการผลิตและบริการ ตลอดจนพัฒนาเส้นทางอาชีพเพื่อรักษาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไว้ในระบบ รวมทั้งจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถดึงดูดบุคลากรที่มีความรู้ขั้นสูงจากต่างประเทศเพื่อให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้แก่บุคลากรไทย

5.3 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมให้มีคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอกับความต้องการ และสนับสนุนการสร้างทรัพย์สินทางปัญญาของคนไทยเพื่อป้องกันมิให้ไทยถูกเอาเปรียบทางเทคโนโลยีจากต่างประเทศ โดยพัฒนาระบบการจัดการทรัพย์สินทางปัญญาให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบรับรองมาตรฐานให้ทันสมัย รวมทั้งพัฒนาศูนย์บ่มเพาะธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยี อุทยานวิทยาศาสตร์ และศูนย์แห่งความเป็นเลิศในสาขาเทคโนโลยีที่สำคัญ

5.4 ปรับปรุงระบบการวิจัยของประเทศให้สอดคล้องกับการปรับโครงสร้าง เศรษฐกิจ โดยพัฒนามาตรการจูงใจ และกฎหมายให้เอื้อต่อการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคธุรกิจ เอกชน และส่งเสริมการลงทุน

จัดหาเทคโนโลยีที่เหมาะสมและมีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์จากต่างประเทศมาใช้ประโยชน์

6. นโยบายการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

รัฐบาลจะดำเนินนโยบายต่างประเทศเพื่อตอบสนองผลประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชน โดยจะดำเนินบทบาทเชิงรุกในการส่งเสริมความร่วมมือและขยายความสัมพันธ์อันดีกับนานาประเทศทั้งด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และยึดมั่นในพันธกรณีที่มิได้อยู่กับต่างประเทศตามสนธิสัญญาและความตกลงต่างๆ ที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเคารพกฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งกฎบัตรสหประชาชาติและปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน พร้อมกับการสร้างภูมิคุ้มกันและพัฒนาเศรษฐกิจไทยทุกสาขาให้ได้รับประโยชน์จากความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และสานต่อนโยบายทีมประเทศไทย (Team Thailand) เพื่อให้การดำเนินงานด้านต่างประเทศมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีเอกภาพ โดยจะดำเนินการ ดังนี้

6.1 ส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยส่งเสริมความร่วมมือทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน และสื่อมวลชน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีและความใกล้ชิดระหว่างกัน อันจะนำไปสู่การขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน การส่งเสริมการท่องเที่ยว การขยายการคมนาคมขนส่ง และความร่วมมือด้านอื่นๆ ภายใต้กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาค เช่น ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) แผนงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) แผนงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) และความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (BIMSTEC) เป็นต้น

6.2 ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศในเอเชีย กรอบความร่วมมือเอเชีย และเพิ่ม บทบาทในการสร้างความแข็งแกร่งของอาเซียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการจัดตั้งประชาคมอาเซียน และผลักดันบทบาทอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศในวาระที่ไทยเป็นประธานอาเซียน

6.3 มีบทบาทที่สร้างสรรค์ในองค์กรระหว่างประเทศ โดยเฉพาะเวทีสหประชาชาติ และองค์กรระดับภูมิภาคต่างๆ เพื่อรักษาสันติภาพ ความมั่นคง ส่งเสริมกระบวนการประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน มนุษยธรรม ตลอดจนร่วมมือในการแก้ไขปัญหาข้ามชาติทุกด้านที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์

6.4 กระชับความร่วมมือและความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับประเทศและกลุ่ม ประเทศที่มีบทบาทสำคัญของโลก จัดทำข้อตกลงการค้าเสรีในกรอบพหุภาคีและกับประเทศต่าง ๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศโดยรวม สร้างกลไกเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการให้สามารถปรับตัวรับผลกระทบและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี

6.5 ดำเนินงานเชิงรุกทางการทูตเพื่อประชาชน วัฒนธรรม และการศึกษา ตลอดจนงานการแลกเปลี่ยนในระดับประชาชนกับนานาประเทศ พร้อมทั้งส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการกับประเทศกำลังพัฒนา และสานต่อความร่วมมืออย่างใกล้ชิด เพื่อความเข้าใจอันดีกับองค์กรทางศาสนาอื่นๆ

6.6 คຸ້ມครองผลประโยชน์ของคนไทย คุณแลคนไทยและแรงงานไทยในต่างประเทศ โดยเฉพาะคนไทยที่ประกอบอาชีพและมีถิ่นฐานในต่างประเทศ ส่งเสริมบทบาทของชุมชนชาวไทยในการรักษาเอกลักษณ์และความเป็นไทย

7. นโยบายความมั่นคงของรัฐ

รัฐบาลจะรักษาความมั่นคงของประเทศ สถาบันพระมหากษัตริย์ และระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และสร้างความสามัคคีกันของคนในชาติ เตรียมความพร้อมในการเผชิญภัยคุกคามทุกรูปแบบ ทั้งภัยธรรมชาติและความขัดแย้งที่อาจส่งผลกระทบต่อประเทศไทย แก้ไขความขัดแย้งในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้และสร้างการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขสามัคคี สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแก่ประชาชนในทุกพื้นที่ของประเทศ และต่อต้านภัยสังคมนิทุกรูปแบบ โดยจะดำเนินการ ดังนี้

7.1 เติบโตและพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ ดำรงรักษาไว้ซึ่งพระบรมเดชาานุภาพแห่งพระมหากษัตริย์มิให้ผู้ใดล่วงละเมิดได้ รวมทั้งเสริมสร้างจิตสำนึกประชาชนในชาติให้มีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดจนสร้างบรรยากาศให้เกิดความรัก ความสามัคคี และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของคนในชาติ

7.2 เสริมสร้างระบบป้องกันประเทศให้มีความมั่นคง มีศักยภาพในการรักษา เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ และผลประโยชน์ของชาติ โดยมุ่งพัฒนาความทันสมัยของอาวุธยุทโธปกรณ์ และเตรียมความพร้อมของกำลังพลในกองทัพ ตลอดจนการฝึกกำลังประชาชนให้มีส่วนร่วมในการรักษาความมั่นคงของประเทศ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนภารกิจในการพัฒนาประเทศและการรักษาสันติภาพภายใต้กรอบกติกาของสหประชาชาติ

7.3 เร่งพัฒนาระบบการจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง แรงงานต่าง ด้าวผิดกฎหมาย และบุคคลที่ยังไม่มีสถานะที่ชัดเจน เน้นการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกับขบวนการลักลอบเข้าเมืองที่ผู้มีอิทธิพลให้การสนับสนุน เพื่อลดขนาดและผลกระทบของปัญหาความมั่นคงระยะยาวให้เหลือน้อยที่สุด ควบคู่ไปกับการจัดการแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลที่ไม่มีสถานะภาพที่ชัดเจนภายใต้ความสมดุลระหว่างการรักษาความมั่นคงของชาติกับการดูแลสิทธิขั้นพื้นฐาน

7.4 พัฒนาและเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ รวมทั้งมุ่งพัฒนาระบบบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ควบคู่กับการรักษาความมั่นคง ตลอดจนการดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และเร่งจัดเงื่อนไขความไม่เข้าใจกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และพัฒนาความร่วมมือระหว่างกันทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านความมั่นคง

7.5 ปฏิรูประบบข่าวกรองให้เกิดประโยชน์ต่อการรักษาความมั่นคงและการเสริม สร้างผลประโยชน์ของชาติ โดยจัดระบบบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานพลเรือน ตำรวจ ทหาร และให้ความสำคัญแก่ข้อมูลเชิงลึกด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงที่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและแก้ไข

ปัญหาของชาติได้อย่างแท้จริง

7.6 พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ โดยเน้นการบริหารวิกฤตการณ์ทั้งที่ เกิดจากภัยธรรมชาติ และภัยที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยมุ่งระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนให้สามารถดำเนินงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกัน แก้ไข บรรเทา และฟื้นฟูความเสียหายของชาติที่เกิดจากภัยต่างๆ

8. นโยบายการบริหารจัดการที่ดี

รัฐบาลจะพัฒนาและปรับปรุงระบบการบริหารงานภาครัฐเพื่อให้ ส่วนราชการมีความพร้อมและกำลังคนที่มีขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล มีความคุ้มค่า และเกิดความเป็นธรรมในการให้บริการสาธารณะ และจะปรับปรุงกฎหมายและการยุติธรรม สนับสนุนการพัฒนาการเมือง และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินนโยบายสาธารณะ เพื่อให้เกิดการบริหารราชการแผ่นดินที่ดี โดยจะดำเนินการดัง ต่อไปนี้

8.1 ประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน

8.1.1 ปรับปรุงการให้บริการประชาชน ด้วยการสร้างนวัตกรรมและนำ เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการให้บริการรูปแบบต่างๆ เพื่อลดภาระและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

8.1.2 พัฒนาระบบและกำหนดมาตรการเพื่อดึงดูดผู้มีความรู้ความสามารถเข้ามารับราชการ ด้วยการปรับปรุงระบบค่าตอบแทนและสิ่งจูงใจให้เทียบเคียงหรือแข่งขัน ได้ในตลาดแรงงาน เพื่อให้ระบบราชการเป็นนายจ้างอันเป็นที่หมายปองของผู้สมัครงาน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการเคลื่อนย้ายถ่ายโอนกำลังคนทั้งภายในระบบราชการและระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับภาคส่วนอื่นๆ

8.1.3 พัฒนาระบบงานและสมรรถนะของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการและการส่งมอบบริการสาธารณะ โดยจะเน้นการพัฒนาข้าราชการในตำแหน่งที่มีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระบบราชการ รวมทั้งจะวางมาตรการสำหรับประเมินผลการปฏิบัติงานและจ่ายค่าตอบแทนที่เป็นธรรมตามผลงาน เพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการพัฒนาผลงาน

8.1.4 พัฒนาคุณภาพชีวิตของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ดีขึ้นเพื่อให้ สามารถดำรงชีพอย่างมีศักดิ์ศรี โดยการเพิ่มเงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการให้เหมาะสมกับสภาพการทำงานและสถานการณ์ค่าครองชีพที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งปรับปรุงสวัสดิภาพการทำงานและภาระหนี้สิน เพื่อให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสมดุลระหว่างการทำงานกับชีวิตส่วนตัว

8.1.5 เสริมสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ พร้อมทั้งป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างจริงจัง เพื่อให้ภาคราชการเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจแก่ประชาชน

8.1.6 ส่งเสริมการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นอย่างจริงจัง โดยสร้างดุลยภาพระหว่าง การกำกับดูแลและความเป็นอิสระของท้องถิ่น โดยไม่กระทบความสามารถในการตัดสินใจดำเนินงานตาม ความต้องการของท้องถิ่น สร้างความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการบริหารจัดการงบประมาณและบุคลากร ของท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ตลอดจนพึ่งพาตนเองด้วยฐานรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองได้มากขึ้น

8.1.7 สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่น เพิ่มขึ้นโดยคำนึงถึงความจำเป็นและความเหมาะสมตามศักยภาพของท้องถิ่น รวมทั้งความต้องการของ ประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนขยายการให้บริการที่ครอบคลุมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เชื่อมโยง และบูรณาการกับแผนชุมชนและแผนระดับต่างๆ ในพื้นที่

8.1.8 เร่งรัดดำเนินการถ่ายโอนภารกิจของราชการส่วนกลางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตาม กฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง การจัดสรรรายได้ให้ท้องถิ่นแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม

8.1.9 สนับสนุนระบบการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการของผู้ว่าราชการจังหวัด ผ่านกระบวนการ จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และการจัดทำงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เพื่อให้ จังหวัดและกลุ่มจังหวัดวางยุทธศาสตร์การพัฒนาและทิศทางการพัฒนาพื้นที่ในอนาคตที่สอดคล้องกับแนว โยบายของรัฐบาล เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ศักยภาพของพื้นที่ และความต้องการของประชาชน

8.2 กฎหมายและการยุติธรรม

8.2.1 ดูแลให้มีการปฏิบัติและบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม และทั่วถึง และ ส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่มีผลกระทบต่อประชาชนและภาคธุรกิจ รวมตลอดถึงเพิ่มประสิทธิ ภาพในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ ประชาชน

8.2.2 พัฒนากฎหมายให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงและความจำเป็นของสังคม รวมทั้งจัดให้มี "องค์กร เพื่อการปฏิรูปกฎหมาย" และ "องค์กรเพื่อการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม" ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศและกระบวนการยุติธรรม

8.2.3 ส่งเสริมและพัฒนาระบบงานยุติธรรมทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันอาชญากรรมและ สร้างความเป็นธรรมในสังคม การพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญาให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม การใช้ เครื่องมือและหลักวิชาการนิติวิทยาศาสตร์ การส่งเสริมการเข้าถึงความยุติธรรมและการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม เช่น การพัฒนาระบบยุติธรรมชุมชนและยุติธรรมจังหวัด การพัฒนา และจัดให้มีกระบวนการยุติธรรมทางเลือก (ซึ่งเป็นกระบวนการชะลอการลงโทษ เช่น ใช้วิธีการทำงาน บำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม เป็นต้น) ควบคู่กับกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก รวมทั้งการพัฒนาระบบ และวิธีปฏิบัติเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้เหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนการพัฒนาระบบฐานข้อมูล และเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม

8.2.4 เสริมสร้างความยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมุ่งพัฒนากฎหมายและระบบงานยุติธรรมที่สอดคล้องกับพื้นที่ วิถีชีวิต และวัฒนธรรมท้องถิ่น บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ชัดเจน ไขความไม่ยุติธรรม และพัฒนาระบบการพิสูจน์การกระทำความผิดที่มีประสิทธิภาพ

8.3 ส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากทางราชการและสื่อสาธารณะอื่นได้อย่างกว้างขวาง ถูกต้อง เป็นธรรม และรวดเร็ว

รัฐบาลมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐอย่างจริงจัง โดยรัฐบาลขอชี้แจงว่า การกำหนดนโยบายของรัฐบาลที่ได้กราบเรียนมาแล้วนี้ จะเป็นแนวทางดำเนินการในระยะเวลา 4 ปี ตามความเร่งด่วนของการแก้ไขปัญหาของประเทศ รวมทั้งจะเป็นการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามบทบัญญัติในหมวด 5 ว่าด้วยแนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นอกจากนี้ เพื่อให้รัฐบาลสามารถบริหารราชการแผ่นดินได้ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และดำเนินนโยบายจนบรรลุเป้าหมาย ตามที่กำหนดไว้ได้ รัฐบาลจะดำเนินการปรับปรุงหรือกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ พัฒนาระบบการบริหารจัดการเสนอร่างกฎหมาย ตลอดจนดำเนินการทุกประการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดินให้มีประสิทธิภาพ และสามารถบรรลุผลในทางปฏิบัติเพื่อประโยชน์แก่การพัฒนาประเทศ โดยถือเป็นนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลนี้ด้วย

การกำหนดนโยบายบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีตามที่กล่าวมา ได้วางอยู่บนพื้นฐานข้อมูลตามความเป็นจริงของประเทศ และความต่อเนื่องกับเหตุการณ์ที่ผ่านมา ตลอดจนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมใหม่ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อการแถลงนโยบายนี้เสร็จสิ้นแล้ว รัฐบาลจะได้เร่งดำเนินการให้เป็นรูปธรรม โดยจัดทำรายละเอียดของแผนปฏิบัติการ ประกอบด้วย แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการต่าง ๆ และแผนการตรากฎหมาย ที่จะใช้เป็นคู่มือและแนวทางการทำงานต่อไป

อนึ่ง รัฐบาลนี้ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยถือว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นรากฐานสำคัญในการวางระบบการบริหารประเทศให้เกิดความมั่นคง และสร้างเสริมหลักประชาธิปไตยที่ถูกต้องและเหมาะสมเป็นที่ยอมรับของชน ในชาติ ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่ทำให้ประชาชนออกเสียงลงประชามติให้ความเห็นชอบ แต่โดยที่ยังปรากฏว่ามีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอยู่มาก รัฐบาลนี้จึงจะสนับสนุนให้มีการศึกษา ทบทวนบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการแก้ไขให้เป็นไปตามหลักประชาธิปไตยอย่างแท้จริงและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารประเทศให้ดียิ่งขึ้นในเวลาอันควรต่อไป

รัฐบาลขอให้ความเชื่อมั่นแก่รัฐสภาอันเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินว่าจะบริหารราชการแผ่นดินด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีความมุ่งมั่นที่จะบริหารประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า

หน้า ทัดเทียมอารยประเทศ สร้างความเท่าเทียมให้เกิดขึ้นในสังคมที่มีความสมคูลมากขึ้น และให้คนไทย มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ทั้งนี้ โดยยึดประโยชน์สุขของประชาชนชาวไทยเป็นที่ตั้งอย่างแท้จริง

2. นโยบายด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม มีดังนี้

2.1 นโยบายการศึกษา

2.1.1 ยกระดับคุณภาพการศึกษาของคนไทยอย่างมีบูรณาการและสอดคล้อง กันตั้งแต่ระดับ ปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษา และสร้างระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.1.2 พัฒนาหลักสูตร ปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพและคุณธรรมอย่างทั่วถึง ต่อเนื่อง และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์

2.1.3 ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียน การสอน และการเรียนรู้อย่างจริงจัง จัดให้มีการเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงอย่างกว้างขวาง พร้อมทั้งจัดหา อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประกอบการเรียนการสอนให้โรงเรียนอย่างทั่วถึง

2.1.4 ดำเนินการให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา 12 ปีโดยไม่ เสียค่าใช้จ่าย รวมทั้ง สนับสนุนผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรืออยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้ได้รับการศึกษา และเพิ่มโอกาส ให้แก่เยาวชนในการศึกษาต่อผ่านกองทุนให้กู้ยืมที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต และเชื่อมโยงกับนโยบายการ ผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถของประเทศ รวมทั้งต่อยอดให้ ทุนการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ

2.1.5 สนับสนุนการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างภาคการผลิตและ บริการ และเร่งผลิตกำลังคนระดับอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศในสาขาต่างๆ เช่น ปิโตรเคมี ซอฟต์แวร์ อาหาร สิ่งทอ บริการสุขภาพและการท่องเที่ยว และการ บริหารจัดการขนส่งสินค้าและบริการ เป็นต้น ด้วยความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการ สถาบันการ ศึกษา และสถาบันเฉพาะทาง ตลอดจนให้มีการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพตามมาตรฐานสากล

2.1.6 ขยายบทบาทของระบบการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ผ่านองค์กรต่าง ๆ เช่น สำนักงานบริหาร จัดการองค์ความรู้ ระบบห้องสมุดสมัยใหม่ หรืออุทยานการเรียนรู้ พิพิธภัณฑ์เพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ ศูนย์ สร้างสรรค์งานออกแบบ ศูนย์พัฒนาด้านกีฬา ดนตรี ศิลปะ ศูนย์บำบัดและพัฒนาศักยภาพของบุคคล ออทิสติก เด็กสมาธิสั้น และผู้ด้อยโอกาสอื่น ๆ ศูนย์การเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2.2 นโยบายศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

2.2.1 อุปถัมภ์ คຸ້ມครอง และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ เพื่อให้มีบทบาทสำคัญใน การปลูกฝังให้ประชาชนเข้าใจและนำหลักธรรมของศาสนา มาใช้ในการเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนา คุณภาพชีวิต

2.2.2 พื้นฟูและสืบสานคุณค่าความหลากหลายของวัฒนธรรมไทยทั้งที่เป็นวิถีชีวิต ประเพณี ค่านิยมที่ดีงาม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการดูแลรักษาแหล่งอุทยานประวัติศาสตร์ โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถานต่างๆ เพื่อการศึกษาเรียนรู้และใช้ประโยชน์ในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตบนพื้นฐานความรู้และความเป็นไทย รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาโบราณสถานให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมระดับโลก

2.2.3 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและการนันทนาการ เพื่อส่งเสริมให้วัยรุ่นไทยเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีคุณธรรมเอื้ออาทรต่อผู้อื่น และเกิดการเรียนรู้ศิลปะอย่างสร้างสรรค์ เข้าใจถึงคุณค่า ซาบซึ้งในความสุนทรีย์ของศิลปะ

2.2.4 ขยายบทบาทสภาวัฒนธรรมทุกจังหวัดให้เป็นกลไกเฝ้าระวังทาง วัฒนธรรมที่ครอบคลุมทั้งวิถีชีวิตและสื่อทุกประเภทที่มีผลกระทบต่อการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม และพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งจัดสื่อที่เป็นภัยต่อสังคม ขยายสื่อดีเพื่อนำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมอย่างเท่าทันการฉ้อ

3. นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

3.1) แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10(พ.ศ.2550-2554) มีสาระสำคัญดังนี้

วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมนำความรู้ มีคุณภาพ มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เสริมสร้างคุณธรรม พัฒนาสังคมฐานความรู้ และยืนหยัดบนเวทีโลกบนพื้นฐานความเป็นไทย

พันธกิจ

- 1) เสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชน
- 2) ยกกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
- 3) พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ประชากรได้มีโอกาสรับการเรียนรู้ที่ใช้คุณธรรมนำความรู้ตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและยกระดับการศึกษาของคนไทย
- 2) เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงขึ้น มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองไปสู่สังคมฐานความรู้ สามารถแข่งขันบนเวทีโลกบนพื้นฐานความเป็นไทย
- 3) เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้นตามหลักธรรมาภิบาล

เป้าหมาย

- 1) จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเป็น 10 ปี
- 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักของการศึกษาขั้นพื้นฐานสูงขึ้น ร้อยละ 10 ภายใน 5 ปี
- 3) ผู้เรียนร้อยละ 80 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
- 4) ร้อยละ 60 ของกำลังแรงงานมีการศึกษาระดับ ม.ต้นขึ้นไปมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ
- 5) สถานศึกษาร้อยละ 70 มีความแข็งแกร่ง คล่องตัวและมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

ยุทธศาสตร์และมาตรการ

- 1) **สร้างความเสมอภาคและโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษา**
 - 1.1) จัดบริการการศึกษาให้ทั่วถึงในทุกระดับทุกประเภทการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย
 - 1.2) สร้างหลักประกันโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้พิการและด้อยโอกาส
 - 1.3) ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้มีความเชื่อมโยงทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย
 - 1.4) ส่งเสริมการศึกษาของเอกชนและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดและสนับสนุนการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย
 - 1.5) ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 2) **สร้างกระบวนการเรียนรู้ ปลุกฝังจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม วัฒนธรรม วัฒนธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**
 - 2.1) ปลุกฝังจิตสำนึก สร้างเจตคติ ปรับพฤติกรรม
 - 2.2) ปรับกระบวนการเรียนเรียนรู้ หาด้านแบบ สืบทอด
 - 2.3) สร้างภูมิคุ้มกัน โดยเครือข่าย ขยายผลบ้าน สถาบันศาสนา สถานศึกษาและสื่อ
 - 2.4) กำกับ ติดตาม ประเมินผล
 - 2.5) อนุรักษ์ สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม
- 3) **เร่งรัดพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา**
 - 3.1) พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท
 - 3.2) ส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิจัย พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้
 - 3.3) พัฒนาและยกระดับมาตรฐานการศึกษา
 - 3.4) ปรับหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน
 - 3.5) พัฒนาระบบบริหารจัดการความรู้
 - 3.6) บูรณาการภูมิปัญญากับการจัดการเรียนรู้วิทยาการสมัยใหม่
 - 3.7) พัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อให้บริการรักษาพยาบาลและส่งเสริมสุขภาพ

- 3.8) ส่งเสริมศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันการศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาระบบธุรกิจ
- 3.9) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาคและสร้างภาคีเครือข่ายและความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการศึกษา

4) พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

- 4.1) ปรับปรุง กลไกการประสานงานการจัดการศึกษาในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- 4.2) พัฒนาระบบ กำกับ ติดตาม ประเมินผล
- 4.3) เร่งรัด ปรับปรุงแก้ไขและประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา
- 4.4) เร่งผลักดันการกระจายอำนาจและสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษา
- 4.5) ปรับสถานภาพของอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นส่วนราชการและมีศักยภาพและความพร้อมเป็นสถาบันการศึกษาในกำกับของรัฐตามความสมัครใจ
- 4.6) พัฒนาการวางแผนที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายพัฒนา
- 4.7) พัฒนาระบบข้อมูลกลางทางการศึกษาที่เชื่อมโยงทุกระดับ

5) ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

- 5.1) พัฒนาระบบการผลิตครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา
- 5.2) พัฒนาคู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา
- 5.3) ยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 5.4) เร่งรัดแก้ปัญหาการขาดแคลนครู คณาจารย์โดยเฉพาะในสาขาวิชาที่ขาดแคลน
- 5.5) สร้างขวัญ กำลังใจ ความก้าวหน้าและความมั่นคงในวิชาชีพครู
- 5.6) พัฒนาและส่งเสริม ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการร่วมกันทั้งภายในและต่างประเทศ
- 5.7) พัฒนาระบบงานบุคคลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

6) พัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้

- 6.1) จัดการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นคง
- 6.2) พัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 6.3) ส่งเสริมศาสนสถาน
- 6.4) เสริมสร้างโอกาสการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 6.5) ส่งเสริมการศึกษาเพื่ออาชีพและการมีงานทำ
- 6.6) พัฒนาการบริหารจัดการ

7) การผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อตอบสนองความต้องการของการพัฒนาประเทศ

- 7.1) สร้างและเสริมสร้างค่านิยมการศึกษาวิชาชีพ
- 7.2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา
- 7.3) เร่งผลิตและพัฒนากำลังคนทั้งระดับกลางและระดับสูงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี แพทย์ พยาบาลและสาขาที่ขาดแคลน
- 7.4) พัฒนาสมรรถนะและทักษะแรงงานให้รองรับต่อการพัฒนาประเทศและสร้างระบบตอบแทนที่เหมาะสม
- 7.5) เร่งรัดการผลิตและพัฒนานักวิจัยให้มีศักยภาพและสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

3.2) แผนปฏิบัติการราชการประจำปีงบประมาณ 2551 กระทรวงศึกษาธิการ

1) สภาพปัญหาทางการศึกษา

1.1) การขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า

- เด็กและเยาวชนที่ตกหล่นยังไม่ได้รับการพัฒนา
- เด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาสและปัจจัยสนับสนุนการศึกษา

1.2) การพัฒนาคุณภาพและศักยภาพการบริหารจัดการ พบว่า

- ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในทุกระดับต้องเร่งรัดแก้ไข
- การขาดแคลน อัตรากำลังครูผู้สอนและเจ้าหน้าที่บางส่วน
- การใช้ ICT ในการจัดการเรียนการสอน ยังมีน้อย เนื่องจากมีข้อจำกัด ทั้งอุปกรณ์และครูที่มีความรู้ความสามารถด้าน ICT ครู บุคลากรทางการศึกษา ยังขาดพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ
- การทำงานแบบบูรณาการและเครือข่ายยังไม่กระจายตัว ครอบคลุมทุกพื้นที่
- การนำนโยบาย กฎหมาย มาตรฐานการศึกษา ไปสู่การปฏิบัติไปสู่ความสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ยังคงต้องปรับปรุงในเรื่องของการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจนของผู้เกี่ยวข้องในระดับหนึ่ง แต่ยังคงต้องปรับปรุงในเรื่องของการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจนของผู้เกี่ยวข้องในระดับต่างๆและพัฒนากลไกที่มีประสิทธิภาพในการประสาน กำกับดูแล การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

- การขาดแคลนครูผู้สอนหรือไม่เพียงพอในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละสาขาวิชา

- โครงการที่เป็นโครงการใหม่โครงการนำร่อง อาจประสบปัญหาในเรื่องความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงาน การสื่อสารที่ล่าช้า ส่งผลให้การดำเนินงานล่าช้า และกระจุกตัวในช่วงปีงบประมาณ

1.3) ผลกระทบทางการศึกษาจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้

2) สาระสำคัญของ แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2551 กระทรวงศึกษาธิการ

วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมนำความรู้ มีคุณภาพ มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เสริมสร้างคุณธรรม พัฒนาสังคมฐานความรู้ และยื่นมือจับบนเวทีโลกบนพื้นฐานความเป็นไทย

พันธกิจ

เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาเพื่อเสริมสร้างโอกาสในการศึกษาให้แก่ประชาชน โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์

- 1) ปีการศึกษาโดยเฉลี่ยของประชาชนสูงขึ้น ประชากรวัยแรงงาน มีความรู้และทักษะ ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพและเพิ่มผลผลิต
- 2) ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
- 3) ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามีศักยภาพในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา
- 4) ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สถานศึกษามีความเข้มแข็ง มีอิสระ มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ
- 4) การศึกษาช่วยสร้างสมานฉันท์ ความสามัคคี และใช้สันติวิธีในการแก้ปัญหา

นโยบาย

- 1) เร่งรัดปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ สร้างความตระหนัก ตำนึกในคุณค่าของเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนาและสถานศึกษา
- 2) ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของประชาชนให้กว้างขวาง ทัวถึง มีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และขยายโอกาสทางการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท
- 3) การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ
- 4) กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
- 5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชนและท้องถิ่น
- 6) พัฒนาการศึกษาในเขตพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

ยุทธศาสตร์

- 1) สร้างกระบวนการเรียนรู้ ปลุกฝังจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม วัฒนธรรม ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง วิถีชีวิตประชาธิปไตยและธรรมมาภิบาลแก่ประชาชนและเยาวชนทุกระดับ โดยเชื่อมโยงความร่วมมือกับทุกภาคส่วนของสังคม
- 2) สร้างโอกาสทางการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 3) เร่งปรับกระบวนการเรียนการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษา
- 4) สนับสนุนการผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาประเทศ
- 5) เร่งรัดผลักดันการกระจายอำนาจและสร้างความเข้มแข็งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
- 6) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดและสนับสนุนการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย
- 7) จัดการศึกษาในเขตพัฒนาการศึกษาในเขตพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมให้เกิดสันติสุข

4. นโยบายและการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา สพฐ.

4.1) นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คุณหญิง ดร.กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายการศึกษาเพื่อสนองตอบต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

- 1) นโยบายคุณธรรม นำความรู้สู่การปฏิบัติ
- 2) นโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) นโยบายการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ
- 4) นโยบายการกระจายอำนาจและเสริมสร้างความเข้มแข็ง ให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
- 5) นโยบายการเสริมสร้างการมีส่วนร่วม
- 6) นโยบายการพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้

4.2) การขับเคลื่อนนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ทบทวนสภาพแวดล้อมขององค์กรจากการนำผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ ปี 2550 ที่พิจารณาจากเป้าหมาย จุดเน้นของกิจกรรมสำคัญที่ได้ติดตามจากทุกสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานำมาปรับปรุงงานหลักตามนโยบาย และงานสนองนโยบายให้มีมิติความต่อเนื่อง แก่จุดบกพร่อง และพัฒนา ให้เกิดความก้าวหน้าส่งผลสู่นโยบายของรัฐบาล และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ดังมีรายละเอียดของ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์กรหลักในการจัดและส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียนอย่างทั่วถึง มีคุณธรรมนำความรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และมีคุณภาพตามมาตรฐาน

พันธกิจ

ขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม นำความรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระจาย อำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา

เป้าประสงค์

1. ประชากรวัยเรียนทุกคนทั้งปกติ พิการ และด้อยโอกาสได้รับ โอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตามสิทธิอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง
2. ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการศึกษา
4. ผู้เรียนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

กลยุทธ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและการส่งเสริมการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จัดทำผลผลิตจำนวน 5 ผลผลิต ได้แก่ ผู้จบการศึกษาก่อนประถมศึกษา ผู้จบการศึกษาก่อนมัธยมศึกษา ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย เด็กพิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาสมรรถภาพ และเด็ก ด้อยโอกาสได้รับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยมีหน่วยกำกับ ประสาน ส่งเสริมการจัดการศึกษาอยู่ที่สำนั กงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 185 เขตพื้นที่การศึกษา และมีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยปฏิบัติการ การจัดการศึกษา เพื่อให้ภารกิจดังกล่าวสามารถตอบสนองสภาพปัญหาเฉพาะและรองรับการขับเคลื่อน นโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดการ ขับเคลื่อนกลยุทธ์ปี 2551 ดังต่อไปนี้

- กลยุทธ์คุณธรรมนำความรู้ น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ
- กลยุทธ์ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างกว้างขวางและทั่วถึง
- กลยุทธ์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ
- กลยุทธ์กระจายอำนาจส่งเสริมความเข้มแข็งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา
- กลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมผู้ปกครองชุมชนภาคเอกชนและท้องถิ่นในการจัดการศึกษา
- กลยุทธ์เร่งพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

1 กลยุทธ์คุณธรรมนำความรู้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

เพื่อให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรมและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักธรรมาภิบาล ความสมานฉันท์ คุณธรรมตามหลักสูตร และคุณธรรมที่ค้ำค้ำสร โดยคณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียน โดยปี 2551 มีจุดเน้น ดังนี้

1) ทุกโรงเรียนจัดกิจกรรมคุณธรรมนำความรู้ที่นำคุณธรรมที่ค้ำค้ำสรเชื่อมโยงสู่การเรียนการสอน กลุ่มสาระและสู่วัฒนธรรมองค์กร โดยให้ความสำคัญแก่การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจริง

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบและโรงเรียนวิถีพุทธต้นแบบ ที่ผ่านการประเมินตามเกณฑ์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 30

กิจกรรมสำคัญที่เป็นจุดเน้นกลยุทธ์คุณธรรมนำความรู้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย

1) สถานศึกษาทุกแห่งจัดกิจกรรมคุณธรรมนำความรู้ที่เชื่อมโยงสู่การเรียนการสอนตามกลุ่มต่างๆ และสู่วัฒนธรรมองค์กรในระดับต่างๆ ทั้งนี้ให้ความสำคัญแก่การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติเป็นพิเศษ

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบและโรงเรียนวิถีพุทธต้นแบบที่ผ่านการประเมินตามเกณฑ์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 และสนับสนุนให้โรงเรียนต้นแบบเดิมได้พัฒนาต่อยอดและสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับโรงเรียนอื่น

3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนรูปแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเป็นกลไกในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะสนับสนุนกิจกรรมเหล่านี้เป็นพิเศษ

■ กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด และเนตรนารี โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา และเน้นการส่งเสริมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ผ่านกระบวนการลูกเสือ

■ จัดค่ายคุณธรรมสำหรับนักเรียนเพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มที่จะจัดทำโครงการที่เน้นการปฏิบัติจริง

■ ปลุกฝังคุณธรรมโดยผ่านกิจกรรมดนตรี นาฏศิลป์ และการแสดง

■ พัฒนาระบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผลงานคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนที่นำไปใช้ประกอบการพิจารณาการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย

4) เสริมความเข้มแข็งให้แก่ระบบดูแลนักเรียนที่ดำเนินการอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา และขยายไปสู่โรงเรียนขยายโอกาส และพัฒนาระบบส่งเสริมความประพฤตินักเรียน และระบบควบคุมพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน

2 กลยุทธ์ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชากรวัยเรียนอย่างกว้างขวาง และทั่วถึง

เพื่อธรรมาภิบาลให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี อย่างทั่วถึง โดยอาศัยความร่วมมือและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยปี 2551 มีจุดเน้น ดังนี้

- 1) ทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีระบบข้อมูลที่ใช้วางแผนการศึกษา และจัดทำแผนการบริการให้ครอบคลุม ทั่วถึง
- 2) ทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีระบบข้อมูลที่ใช้วางแผนการศึกษา และจัดทำแผนการจัดบริการให้ครอบคลุม ทั่วถึง
- 3) ทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพิ่มอัตราการเข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับ และอัตราการเรียนต่อชั้น ม. 1 และ ม. 4
- 4) ทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลดอัตราออกกลางคัน และนำเด็กตกหล่นเข้าเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนเด็กที่สำรวจได้

กิจกรรมสำคัญที่เป็นจุดเน้นกลยุทธ์ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชากรวัยเรียนอย่างกว้างขวางและทั่วถึง ประกอบด้วย

- 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งเพิ่มอัตราการเรียนต่อ ลดอัตราการตกหล่น และออกกลางคัน โดยมีข้อมูลเกี่ยวกับสถานะปัจจุบันและเป้าหมายที่จะดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม
- 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งพัฒนาระบบสถิติการศึกษาให้เป็นปัจจุบัน มีการวางแผนการให้บริการทางการศึกษาเพื่อเตรียมสถานศึกษาและบริการการศึกษาอื่นๆ ให้สอดคล้องกับสภาพในพื้นที่สนองตอบต่อนโยบาย และเข้าถึงทุกพื้นที่
- 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาการตกหล่นและออกกลางคัน และส่งเสริมการจัดการศึกษาทางเลือก
- 4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งเพิ่มประสิทธิภาพของระบบเฝ้าระวังและระบบให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ด้อยโอกาส โดย
 - การสร้างความตระหนัก การเก็บข้อมูลและเฝ้าระวังกับเครือข่าย ภาครัฐ ภาคประชาชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จัดสมัชชาให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ
 - ให้ความช่วยเหลือแก่เด็กด้อยโอกาส เพื่อดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ได้เรียนจบการศึกษาภาคบังคับ และเรียนต่อ 12 ปี
 - จัดทุนการศึกษา ดูแลเรื่องอาหารกลางวัน และการให้บริการอื่นๆ รวมถึงการศึกษาวิจัยความพอเพียงงบอุดหนุนรายหัว งบอุดหนุนปัจจัยพื้นฐาน และแนวทางการสนับสนุนที่เป็นธรรมและเสมอภาค

5) สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเสริมความเข้มแข็งให้แก่ศูนย์การศึกษาพิเศษระดับจังหวัด และศูนย์เขต โรงเรียนแกนนำเรียนร่วมที่จัดตั้งไว้เดิม และขยายโรงเรียนแกนนำเรียนร่วมในโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 3 และ 4

6) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน(กสน.) และ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จัดการศึกษาทางเลือกให้แก่ นักเรียน เพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 4

3 กลยุทธ์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานในทุกระดับ ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดีขึ้น โดยกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน และประเมินผลคุณภาพทางการศึกษาจากหน่วยงานภายนอก โดยปี 2551 จะเน้นการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน สมรรถนะของครู และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เข้าสู่มาตรฐาน โดยมีเป้าหมาย ดังนี้

1) นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ทุกคนอ่านหนังสือคล่อง และเขียนหนังสือได้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น ยกเว้นผู้ที่มีข้อบกพร่องในการเรียนรู้ที่ต้องได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ และภาษาไทยในช่วงชั้นที่ 1 และ 2 เพิ่มขึ้น และลดจำนวนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ในช่วงชั้นที่ 3 และ 4

3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งได้รับการสนับสนุนการมีฐานข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะของครูในเนื้อหาของกลุ่มสาระและการจัดการเรียนการสอนให้สามารถพัฒนาสมรรถนะไปสู่มาตรฐานที่กำหนดไว้

4) นักเรียนเรียนร่วมทุกคนผ่านตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และขยายโรงเรียนเรียนร่วมในระดับมัธยมศึกษาให้ครบทุกอำเภอ

5) ร้อยละ 70 ของโรงเรียนมีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับดี และ ดีมาก โดยไม่มีระดับปรับปรุงและไม่มีโรงเรียนที่มีผลประเมินคุณภาพการศึกษาลดลงกว่าเดิม

6) ทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีระบบจัดการความรู้ที่ดี มีข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนเป็นรายโรงเรียน สามารถจำแนกและพัฒนาครูตามระดับการพัฒนาของกลุ่มสาระได้ทุกคน

กิจกรรมสำคัญที่เป็นจุดเน้นกลยุทธ์พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย

1) การยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

■ ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคน เพื่อเสริมจากการประเมินโดยสำนักงานทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติที่จะประเมินในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และส่งเสริมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการ

ประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีที่ 5 เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

- ขยายการรณรงค์เรื่องการอ่านคล่องเขียนคล่องไปยังนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 และ 2 โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะสนับสนุนในเรื่องเทคนิคการสอนอ่านเขียน การสอนภาษา การสอนเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้ และประมวลเทคนิคการสอนดีเด่นจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- ส่งเสริมการอ่าน การเขียน และการคิดวิเคราะห์ โดยพัฒนาห้องสมุดแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และการบูรณาการการคิดวิเคราะห์ใน การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระ

- ยกระดับผลสัมฤทธิ์ในกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะสนับสนุนรูปแบบการพัฒนาคู และสื่อ

- สานต่อการนำหลักการเรียนรู้บนพื้นฐานความเข้าใจเรื่องสมองจากศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และประถมศึกษาปีที่ 2

- พัฒนาโรงเรียนตามโครงการพัฒนาคุณภาพพิเศษ ให้สามารถพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษได้เต็มตามศักยภาพให้มีเครือข่ายเพื่อพัฒนาร่วมกันและเป็นศูนย์การพัฒนาให้กับโรงเรียนอื่น และพัฒนาคูทุกโรงเรียนให้สามารถในการคัดแยกและพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

- ดำรงและวางระบบจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้ โดยขยายไปสู่โรงเรียนในพื้นที่ให้ครอบคลุมอย่างน้อย ร้อยละ 25

- ส่งเสริมการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลในห้องเรียนที่นักเรียนมีระดับความรู้ความสามารถแตกต่างกันอย่างมาก

- สนับสนุนให้มีการจัดงานศิลปหัตถกรรมและมหกรรมวิชาการในทุกจังหวัด เพื่อเป็นเวทีส่งเสริมคุณภาพมาตรฐานโดยจะจัดงานระดับภูมิภาค ในภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2552

2) พัฒนาคุณภาพของโรงเรียนให้เข้าสู่มาตรฐาน โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่

- โรงเรียนที่อยู่เกณฑ์ปรับปรุงในการประเมินรอบแรกและโรงเรียนที่ไม่ได้รับการรับรองในรอบที่สองจะพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน

- โรงเรียนขนาดเล็กจะวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาในภาพรวมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และในปี 2551 จะเริ่มพัฒนาให้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานและคุณภาพอย่างน้อยร้อยละ 10 - 20 ตามความพร้อมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- พัฒนาโรงเรียนที่มีคุณภาพดี ให้เป็นศูนย์กลางเป็นเลิศตามกลุ่มสาระ อย่างน้อย 1 ศูนย์ในทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- พัฒนาโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งอย่างสมบูรณ์

- โรงเรียนทั่วไปจะพัฒนาให้มีระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

■ จัดทำแผนแม่บทในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และส่งเสริมให้ทุกโรงเรียนใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพมัธยมศึกษาตอนปลาย

■ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะเป็นแกนกลาง ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเริ่มดำเนินการ ปี 2551

4) ยกเครื่องระบบพัฒนาบุคลากร

■ กระจายอำนาจการพัฒนาผู้บริหาร และครูผู้สอน ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยเน้นการดำเนินการร่วมกับมหาวิทยาลัย การพัฒนารูปแบบที่หลากหลาย การจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับพื้นฐานสมรรถนะของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะสนับสนุนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีระบบข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารและครูผู้สอนเพื่อให้เพิ่มพูนสมรรถนะเป็นพิเศษ

■ บรรลุเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม การปฏิรูปการเรียนการสอน การประเมินผลในชั้นเรียนและจัดให้มีการประเมินผลหลังการอบรม

■ พัฒนาต่อเนื่องควบคู่กับการปฏิบัติจริงให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ผู้เรียน

■ จัดทำแผนพัฒนาและเพิ่มข้อมูลรายบุคคล

■ เพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู

■ พัฒนาคู่มือประจำการที่สอนไม่ตรงวุฒิ

4

กลยุทธ์กระจายอำนาจและส่งเสริมความเข้มแข็งให้สำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยทำการจัดระบบการกระจายอำนาจและระบบเครือข่ายเพิ่มประสิทธิภาพและความพร้อมของสถานศึกษา โดยปี 2551 มีจุดเน้น ดังนี้

1) สถานศึกษาประเภทที่ 1 เดิมจำนวน 609 โรง และใหม่ อย่างน้อย 1,110 โรง มีผลการประเมินคุณภาพดี หรือดีมากทุกมาตรฐานในรอบ 1 หรือ รอบ 2 โดยมีเครือข่ายการพัฒนาาร่วมกัน

2) สถานศึกษาประเภทที่ 2 พัฒนาเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและเตรียมความพร้อมเข้าสู่การบริหารจัดการ โดยมีโรงเรียนเป็นฐาน โดยยกระดับจากเดิมร้อยละ 25 และใหม่ร้อยละ 30 ให้เป็นสถานศึกษาประเภทที่ 1 ซึ่งต้องมีผลประเมินคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับดี

3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งมีผลการประเมินผลการดำเนินงานสูงขึ้น

กิจกรรมสำคัญที่เป็นจุดเน้นกลยุทธ์กระจายอำนาจและส่งเสริมความเข้มแข็งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ประกอบด้วย

1) ส่งเสริมการกระจายอำนาจทางบริหารทั่วไป งบประมาณ วิชาการ และบุคคล ไปยังสถานศึกษา และกำหนดมาตรฐานที่แสดงถึงความเข้มแข็งของสถานศึกษา

- สร้างความรู้ความเข้าใจกับบุคลากรในส่วนกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาประเภท 1 และประเภท 2 เรื่องกฎกระทรวง และประกาศกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการ

- พัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้บริหารการศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ของสถานศึกษาประเภทที่ 1 กลุ่ม 2

- ติดตาม นิเทศ ช่วยเหลือการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาประเภทที่ 1 กลุ่ม 1 และ กลุ่ม 2

- ในกรณีที่สถานศึกษาได้รับคัดเลือกให้เป็นสถานศึกษาประเภทที่ 1 แต่ต่อมาไม่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในรอบสองจะกำหนดให้จัดทำแผนเร่งรัดพัฒนาคุณภาพภายใน 1 ปีการศึกษา

- จัดทำแนวทางและปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของส่วนกลาง ให้สอดคล้องกับบทบาทการทำงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่เข้มแข็ง สถานศึกษาประเภทที่ 1 และสถานศึกษาประเภทที่ 2

2) ปรับศักยภาพในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะกำหนดมาตรฐานความเข้มแข็งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยพิจารณาถึงการตอบสนองและพัฒนานโยบายประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ความพึงพอใจของผู้รับบริการและชมรมกิตติคุณ เพื่อให้มีข้อมูล เป็นรายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- จากผลการประเมินจะจัดสรรงบประมาณและให้ความคล่องตัวในการบริหารตามความจำเป็น ความพร้อม และระดับการพัฒนา

- ให้ความสำคัญแก่การพัฒนาทีมงานบริหารของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและผู้บริหาร มีอาชีพ และการพัฒนาหัวหน้ากลุ่มให้มีความเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบ

- เร่งพัฒนาระบบบริหาร ระบบบริการ ระบบติดตามประเมินผล และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและสารสนเทศในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3) ส่งเสริมการจัดกลุ่มเครือข่ายบริหารสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเตรียมความพร้อมรองรับการกระจายอำนาจ

- พัฒนาและประสานการทำงานของกลุ่มเครือข่ายประสิทธิภาพการบริหารจัดการแบบโรงเรียนเป็นฐานภายในจังหวัดและระหว่างจังหวัด

■ ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาประเภทที่ 2 ทำงานร่วมกันแบบกลุ่มเครือข่ายเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการกระจายอำนาจ

5

กลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองชุมชน ภาคเอกชนและท้องถิ่น ในการจัดการศึกษา

เพื่อจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น โดยปรับบทบาทการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครอง ชมรม สมาคม องค์กรต่างๆ โดยเฉพาะการส่งเสริมความเข้มแข็งให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา ส่งเสริมสถานศึกษาขององค์กรบุคคล โดยปี 2551 มีจุดเน้นดังนี้

1) ทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาพัฒนาความร่วมมือขององค์กรบุคคลให้สามารถกำกับ สนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา และสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2) ทุกสถานศึกษาปรับและพัฒนาบทบาทการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของเครือข่ายผู้ปกครอง ชมรมครู สมาคม และองค์กรนักเรียน

กิจกรรมสำคัญที่เป็นจุดเน้นกลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และท้องถิ่น ในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย

1) เสริมความเข้มแข็งให้องค์กรบุคคลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นกลไกการนำนโยบายสู่การปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

■ เสริมความเข้มแข็งขององค์กรบุคคลในเขตพื้นที่ทั้ง 3 คณะตลอดจนส่งเสริมการทำงานร่วมกันเพื่อประกัน โอกาส คุณภาพประสิทธิภาพ และธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

■ เสริมความเข้มแข็งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการส่งเสริม สนับสนุน และติดตามดูแลสถานศึกษา

2) พัฒนาองค์กรนักเรียน เครือข่ายผู้ปกครอง และองค์กรชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา และช่วยเหลือครูและนักเรียน

■ สนับสนุนการพัฒนาสถานักเรียน ที่ประกอบด้วยผู้นำนักเรียนต่างสังกัด และส่งเสริมให้สถานศึกษาสนับสนุนกรรมการนักเรียน และองค์กรนักเรียนในรูปแบบต่างๆ

■ ส่งเสริมเครือข่ายผู้ปกครอง ตามระบบช่วยเหลือดูแลนักเรียน

■ ส่งเสริมให้ชุมชนร่วมลด “พื้นที่เสี่ยง” เพิ่ม “พื้นที่ดี” และจัดระบบส่งเสริมตามประเพณีนักเรียน

3) ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

■ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเสริมความพร้อมให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างความเข้าใจที่ดี ตลอดจนแนวทางในการจัดการศึกษาร่วมกัน

■ ส่งเสริมให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดการศึกษาปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ และมีบทบาทในการสนับสนุนโรงเรียนขนาดเล็ก และการพัฒนาโรงเรียน ในรูปแบบสหกิจ

■ จัดการถ่ายโอนสถานศึกษาตามเกณฑ์ความพร้อมและความสมัครใจ ในจำนวนและช่วงชั้นที่เหมาะสม

6

กลยุทธ์เร่งพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

เพื่อให้ผู้เรียนและประชาชนได้รับการศึกษาที่บูรณาการกับวิถีชีวิต อัตลักษณ์ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ โดยปี 2551 มีจุดเน้น ดังนี้

- 1) เด็กและเยาวชนทุกคนได้รับการศึกษาภาคบังคับและมีโอกาสศึกษาต่อในช่วงชั้นที่ 4
- 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
- 3) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความปลอดภัยและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

กิจกรรมสำคัญที่เป็นจุดเน้นกลยุทธ์เร่งพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย

1) **วางมาตรการที่จะรักษาความปลอดภัยให้แก่ครู นักเรียน และสถานศึกษา**

- ส่งเสริมกิจกรรมมวลชนสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน และชุมชนทุกรูปแบบ
- วางระบบรักษาความปลอดภัยแก่ครู ร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- เสริมสร้างความพร้อมให้แก่โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการดูแลรักษา

ความปลอดภัย

- เร่งรัดมาตรการเยียวยา และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ครู

2) **ประกันโอกาสทางการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาส**

- ส่งเสริมการขยายการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างทั่วถึง

■ เร่งพัฒนาโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ที่จัดสรรใหม่ 5 แห่ง ให้สามารถรองรับเด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาส

■ วางมาตรการสนับสนุนทุนการศึกษา และปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนที่ยากจนและนักเรียนที่เรียนดี

3) **พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม**

- ปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาระดับปฐมวัย
- ปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาไทย และสนับสนุนการขยายรูปแบบการสอนสอง

ภาษาในพื้นที่ที่มีความจำเป็น

- ขยายการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้มในโรงเรียนของรัฐ อย่างน้อย ร้อยละ 25
- เร่งพัฒนาครูผู้สอนในกลุ่มสาระต่าง ๆ และครูผู้สอนศาสนาให้มีพื้นฐานความรู้ เทคนิค การเรียนการสอน และสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับปรุงประสิทธิภาพ
- ส่งเสริมให้โรงเรียนคาทอลิก และ โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐจัดการเรียนการสอนที่ เกื้อหนุนกัน และใช้ทรัพยากรร่วมกัน
- ให้ความสำคัญเป็นพิเศษแก่การเรียนการสอน ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นศาสนสัมพันธ์ และสันติศึกษา

4) เร่งพัฒนาคุณภาพโรงเรียนประจำจังหวัดและอำเภอ ให้เข้าสู่มาตรฐานชาติและจัดโครงการ เตรียมความพร้อมนักเรียนเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา

5) ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการในพื้นที่

- เสริมสร้างความเข้มแข็งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ด้อยใหม่ 3 แห่ง
- จัดให้มีรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับผิดชอบในทุกอำเภอ พร้อม ศูนย์ประสานงาน
- วางระบบที่จะติดตามดูแล ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ

6) แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างสายสัมพันธ์แห่งความเป็นไทยข้ามเขตพื้นที่การศึกษา

7) ส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

แนวทางดำเนินงานร่วมกัน

การพัฒนาประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ การให้บริการ และ การสนับสนุน ส่งเสริม สถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามระดับความพร้อมของการพัฒนา จากการกำกับ ติดตาม ผลการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา กำหนดเป็น แนวทางการดำเนินงานร่วมกันได้

1. จัดสรรงบประมาณให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามผลดำเนินการ ดังนี้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้ผลการประเมินระดับ A3-A4 จะได้รับงบประมาณ ตามนโยบายนั้น ๆ เพิ่มมากกว่าระดับ A1-A2 และมีอิสระในการสามารถดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนด ขึ้นเองไปสู่เป้าหมายที่ตกลงร่วมกัน

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้ A 2 ให้ได้รับงบประมาณมากกว่า A1 และสามารถ กำหนดแนวทางดำเนินงานได้เอง

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้ A1 จะได้รับงบประมาณและต้องดำเนินงานตามแนวทาง ที่ตกลงกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะลดโครงการที่กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปฏิบัติตาม แต่จะ

- 2.1 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ เทคนิคใหม่ ๆ และรูปแบบที่เป็นแบบอย่างได้
- 2.2 จัดการพัฒนานุเคราะห์เฉพาะเรื่องที่เป็นแนวทางใหม่ ๆ และเปิดโอกาสให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา “เลือก” รับบริการ
- 2.3 สนับสนุนการนำร่องเฉพาะโครงการที่เป็นความริเริ่มใหม่และเปิดโอกาสให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา “เลือก” เข้าโครงการ
- 2.4 ติดตาม ประเมินการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง

5. วาระแห่งชาติด้านการศึกษา

วาระแห่งชาติด้านการศึกษาที่สำคัญ ที่เป็นมติดังรัฐมนตรี ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพการศึกษาไทย ขณะนี้คุณภาพการศึกษาของไทยตกต่ำลงทุกระดับ และทุกประเภท ได้จัดให้มีการประชุมสมัชชาการศึกษาครั้งใหญ่ โดยเชิญนักการศึกษาและหน่วยงานผู้เกี่ยวข้องจำนวนมาก มาระดมความคิดและกอบกู้บูรณาการแนวทางเพื่อแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาไทยให้ชัดเจน โดยได้กำหนดเป็นวาระแห่งชาติด้านยุทธศาสตร์พัฒนาคูณภาพการศึกษา

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งจะไม่ใช้เพียงมาตรการยุบเลิก ยุบรวมอย่างเดียว แต่จะมีแนวทางพัฒนาโดยยึด "ระบบกลุ่มโรงเรียนเป็นฐาน (School System Based Management)" โดยไม่ได้ยึดโรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management หรือ SBM) ซึ่งอาจนำตัวอย่างของรูปแบบวิธีการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กที่ประสบความสำเร็จมาปรับใช้ เช่น แบบรวมช่วงชั้น โรงเรียนขนาดเล็กที่บริษัท CP ไปช่วยพัฒนา หรือรูปแบบอื่นๆ ดังนั้น การทุ่มเทพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก จึงจะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ใกล้เคียงกัน และยังเป็นการลดผลการประเมินสถานศึกษาโดยรวมขึ้นมาด้วย

3. ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใน ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และบางส่วนของสงขลา เนื่องจากทุกคนตั้งความหวังว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องอาศัยการศึกษาเป็นตัวนำ แต่แนวทางจัดการศึกษาในปัจจุบันยังไม่ชัดเจนต่อการพัฒนาในพื้นที่ที่มีความหลากหลาย เพราะฉะนั้น จึงต้องจัดทำยุทธศาสตร์การศึกษาในพื้นที่นี้เป็นการเฉพาะ ซึ่งจะเน้นการแก้ปัญหาหลายด้าน โดยเฉพาะเรื่อง "ความเป็นไทย" เพราะหากคนไทยใช้ภาษาไทยสื่อสารกันไม่ได้จะเกิดปัญหาความไม่เข้าใจ โดยจะมีระบบการสอน ๒ ภาษา นอกจากนี้ยังมีเรื่อง "ไทยคดีศึกษา" ซึ่งต้องจัดกันใหม่ในส่วนของสาระวิชาหน้าที่พลเมือง และศีลธรรม รวมทั้ง "การใช้วิชาสามัญ อาชีพ สอนควบคู่กับศาสนา" ในส่วนของ "การพัฒนาครูผู้สอนศาสนา" ก็ยังเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องทำ เพราะหากมีการสอนผิดๆ ถูกๆ ยิ่งอันตรายมากต่อการเป็นเครื่องมือชี้นำไม่ให้เกิดความสันติสุขในพื้นที่

ซึ่งวาระแห่งชาติด้านการศึกษามีสาระสำคัญในแต่ละเรื่อง ดังนี้

5.1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา : วาระแห่งชาติ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นนโยบายสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ และได้มีความพยายามที่จะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จากการประเมินสมรรถนะการศึกษาไทยกับนานาชาติของประเทศของ International Institute for Management Development (IMD) ที่ใช้เกณฑ์ประเมินใน ๑๐ ดัชนีหลัก ประกอบด้วยอัตราส่วนนักเรียน/ครูประถมศึกษา อัตราส่วนนักเรียน/ครูมัธยมศึกษา อัตราการเข้าเรียนมัธยมศึกษา อัตราการไม่รู้หนังสือ การลงทุน การศึกษา ผลสัมฤทธิ์อุดมศึกษา การถ่ายโอนความรู้ระหว่างภาคธุรกิจกับมหาวิทยาลัย การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของระบบการศึกษา การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันระดับอุดมศึกษา และทักษะด้านภาษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการ พบว่าสมรรถนะด้านการศึกษาของไทยค่อนข้างตกต่ำ

นอกจากนี้ จากผลการทดสอบระดับชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และ ๖ ก็พบว่า ความสามารถทางภาษา การคิดคำนวณ และเชิงวิเคราะห์ มีภาพรวมคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ ๕๐

ศธ. ได้จัดการประชุมแบบเข้มร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณายุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ จ.ฉะเชิงเทรา ระหว่างวันที่ ๘-๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ โดยได้มีการพิจารณารายงานที่ สกศ.เสนอ และได้มีข้อสรุปว่า ปัจจัยที่มีผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษามี ๖ ประการ คือ นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ระบบการศึกษา ความเข้มแข็งของสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมของเอกชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา ดังนี้

- **ผู้เรียนหรือนักเรียน** ศธ. ยังไม่ได้ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการรอบด้านอย่างเพียงพอก่อนการเข้าเรียน เช่น IQ ต่ำหรือลดลง มีปัญหาด้านพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม ยังไม่เต็มที่ รวมทั้งการเตรียมผู้เรียนก่อนจะเข้าเรียน เป็นต้น

- **ครูและบุคลากรทางการศึกษา** พบว่ามีปัญหาการขาดแคลนครู และปัญหาคุณภาพของครู โดย มีข้อเสนอให้พัฒนาครูประจำการ ให้ทบทวนระบบการพัฒนาคู

- **ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ICT** ในปัจจุบันควรจะนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นตัวช่วยในฐานะเครื่องมือของครู และเครื่องมือของเด็ก จึงจะทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้เต็มที่

- **ด้านระบบการศึกษา** การศึกษาขั้นพื้นฐานใช้ระบบหน่วยกิตมาเป็นเวลานาน แต่ยังไม่สะท้อนความเป็นหน่วยกิต จึงควรจะใช้ระบบหน่วยกิตให้เต็มที่ มิใช่ใช้เพียงครั้งๆ กลางๆ อย่างที่เป็นอยู่ในขณะนี้ โดย ศธ.จะสร้างความพร้อมให้กับโรงเรียน คัดระบบให้ดี มีการเตรียมการให้กับโรงเรียน ซึ่งอาจจะใช้เวลาระยะหนึ่ง ๓-๕ ปี และมีหลายเรื่องที่เชื่อมโยงกับความอ่อนแอทางการศึกษา เช่น การใช้ระบบชั้นเรียน การ

ตกหรือซ้ำชั้น การเลื่อนชั้นอัตโนมัติ การวัดผลที่ไม่เข้มข้น มีการกำหนดไว้เพียงเกรดเฉลี่ย ๑.๐๐ หรือไม่ถึง ๑.๐๐ ก็เลื่อนชั้นได้ จึงได้เสนอให้มีการทบทวนการจัดระบบการศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

■ **การสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษา** ผลการเรียนรู้เกิดที่สถานศึกษา สถานศึกษาจึงต้องมีความเข้มแข็ง ซึ่งหมายถึงระบบกระจายอำนาจที่เบ็ดเสร็จและสิ้นสุดที่สถานศึกษา ระบบการเตรียมความพร้อมให้กับผู้บริหาร ครู คณาจารย์ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการได้ในระดับสถานศึกษา รวมทั้ง ระบบการช่วยสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างเข้มแข็ง

■ **การมีส่วนร่วมของเอกชน ชุมชน ท้องถิ่น** ซึ่งได้แก่ การร่วมจัด ไม่ว่าจะเป็นเอกชน ท้องถิ่น รัฐบาล หรือบุคคลจัด ควรจะมีการกำหนดสัดส่วนการรับผิดชอบ เช่น ท้องถิ่นควรเน้นการศึกษาของเด็กเล็ก และการศึกษาภาคบังคับ เอกชนควรเพิ่มความรับผิดชอบต่อ ๑๕% เป็น ๒๕% หรือไม่ ในการมีส่วนร่วมที่จะเข้ามาสนับสนุนรัฐ โดยส่วนนี้จะเน้นไปที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีทรัพยากรสามารถสนับสนุนได้ ศบ.ได้เสนอว่า การจะให้ อปท.เข้ามาร่วมรับภาระเป็นเรื่องที่สำคัญ หากมีกฎ ระเบียบ หรือ ข้อบังคับ ที่เป็นอุปสรรค คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะดูแลแก้ไข เพื่อให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่

ข้อเสนอการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยกระทรวงศึกษาธิการ

จากข้อสรุปพบว่า ปัญหาการศึกษามีสาเหตุจากปัจจัยสำคัญ 6 ประการ คือ

1. คุณภาพผู้เรียนตกต่ำ
2. ขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. ยังไม่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสร้างการเรียนรู้
4. ระบบการศึกษาที่ส่งผลร้ายต่อคุณภาพการศึกษา เช่น การเลื่อนชั้นอัตโนมัติของนักเรียน ขึ้นพื้นฐาน ระบบเด็กฝาก
5. โรงเรียนขนาดเล็ก 1 ใน 3 อ่อนด้อย และ
6. ขาดส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม

ดังนั้น จึงต้องแก้ไขให้ถูกจุดด้วยยุทธศาสตร์หรือแนวทางต่างๆ อันต้องประกาศให้คนทั่วไปได้รับรู้ เพื่อหาทางช่วยเหลือ สนับสนุน ซึ่งเรียกว่า **ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา : วาระแห่งชาติ** (เป็นมติคณะรัฐมนตรี) ประกอบด้วยยุทธศาสตร์หลัก 6 ประการ ดังนี้

1) **ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน** เช่น เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างน้อย 1 ปี ก่อนเข้า ป.1 ทบทวนเกณฑ์/ปรับปรุงวิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียน เร่งทบทวนเกณฑ์การจบหลักสูตรแต่ละช่วงชั้นและระบบการเรียนแบบหน่วยกิต จัดให้มีระบบแนะแนวให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและสาขาอาชีพต่างๆ จัดให้มีศูนย์ข้อมูลกำลังคนอาชีวศึกษา จัดให้มีระบบฐานข้อมูลสาธารณะอุดมศึกษา และจัดการส่งเสริมการอ่านให้เป็นระเบียบวาระแห่งชาติ

2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยขอคืนอัตราเกษียณ และเกษียณก่อนกำหนด และวงเงินคืน 100% ยกเลิกระบบครูอัตราจ้าง จัดให้มีระบบคัดสรรครูที่มีคุณภาพ ปรับเกณฑ์กำหนดอัตราครูด้วยภาระงานให้ชัดเจน และมีบุคลากรสายสนับสนุนให้เหมาะสมพอเพียง และ จัดให้มีสถาบันเฉพาะทางด้านการผลิตและพัฒนาครูเป็นลักษณะสถาบันระดับชาติ (National Institute of Education)

3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จัดทำแผนกลยุทธ์การใช้ ICT ปรับคุณภาพการสอน ช่วยแก้ปัญหาขาดครู โดยครูสอนนักเรียนจำนวนมากขึ้น ใช้การสร้างคลังข้อมูลจากโรงเรียนชั้นนำ ให้นักเรียนสร้างนวัตกรรมจาก ICT และให้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง จะเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ National Education Network เร่งจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และระดมบริษัทเอกชนระดับ โลกมาร่วม พัฒนา เช่น Intel ® Education Initiative Activities, Microsoft : Partnership in Learning, Google Apps

4) ยุทธศาสตร์การจัดระบบการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมสถานศึกษา พัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายใน โดยนำผลคะแนนวัดประเมินผลระดับชาติและผลคะแนนทดสอบทางการ ศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) มาประกอบ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาที่ เชื่อมโยงกับการประเมินคุณภาพภายนอก จัดระบบคูปองเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้ด้อย โอกาส ขจัดระบบฝากนักเรียนและเก็บเงินบริจาค ยกเลิกระบบสอบผ่าน โดยให้ซ่อมเสริมโดยเด็กอ่อนมาก ให้ซ้ำชั้น ระบบการสอนแบบท่องจำและสอบปรนัย และ ทบทวนระบบการรับนักเรียนทั่วไป นักเรียนเก่ง พิเศษ นักเรียนพิการและนักเรียนด้อยโอกาส

5) ยุทธศาสตร์สร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ กระจายอำนาจทั้งด้านวิชา การ บุคลากร งบประมาณและบริหารทั่วไป ส่งเสริมสถานศึกษาที่มีความพร้อมพัฒนาเป็นองค์กรมหาชน ส่งเสริมธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา และการพัฒนาบทบาทนายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการสภา มหาวิทยาลัยให้มีบทบาทในการบริหารและจัดการศึกษา

6) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาคุณภาพ ให้รัฐกำหนดนโยบายและ เป้าหมายที่ชัดเจนในการสนับสนุนเอกชน ชุมชน ฯลฯ เข้ามาร่วมจัดการศึกษา มีกลไกส่งเสริมสนับสนุน และสร้างแรงจูงใจให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษามากขึ้น เช่น ลดหย่อนภาษี พัฒนา ทบทวนกลไก การมีส่วนร่วมบริหารจัดการ โดยองค์กรบุคคลทั้งระดับชาติ และระดับสถานศึกษา และช่วยเหลือ โรงเรียนขนาดเล็ก พัฒนา"ระบบกลุ่ม โรงเรียนเป็นฐาน (School System Based Management)"

7) ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาอย่างมีส่วนร่วม ใช้การศึกษาสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สร้าง โอกาสแห่งการเรียนรู้ สร้างบทบาทประชาสังคม ผู้ปกครองและชุมชนร่วมสนับสนุนและตรวจสอบ ส่งเสริมสื่อเพื่อการศึกษา ส่งเสริมบทบาทธุรกิจในการศึกษา และระดมความช่วยเหลือ

5.2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก

ความเป็นมา

โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สพฐ.ปัจจุบัน มีจำนวน 12,828 แห่ง (ที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 คน) หรือ คิดเป็นร้อยละ 40 ของจำนวนโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จากผลการประเมินคุณภาพ พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษามาก ทั้งนี้เป็นเพราะด้วยสาเหตุ ปัจจัยสำคัญ ดังนี้

- 1) การบริหารจัดการต่ำกว่ามาตรฐาน
- 2) โรงเรียนห่างไกลยิ่งยวบเข้าไปไม่ได้เพราะถ้ายุบโรงเรียนนั้นแล้วก็ไม่มีการเรียน
- 3) อีกทั้งเรื่องทักษะการเรียนการสอน ไม่มีเทคโนโลยี
- 4) งบประมาณที่จำกัด ชุมชนอยากจน

ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้เสนอยุทธศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก เรียกว่ายุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก (เป็นมติคณะรัฐมนตรี) ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก 4 ประการ คือ

1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบวางแผนและการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การพัฒนาระบบวางแผนการจัดตั้งและพัฒนาโรงเรียนในแต่ละ สพท. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ การพัฒนาระบบบริหารจัดการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน การสร้างแรงจูงใจแก่ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก

2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาระบบการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพ ประกอบด้วย

- การพัฒนาหลักสูตรและเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก
- การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน
- การผลิตและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอน
- การนิเทศ ติดตาม กำกับ และการวิจัยและพัฒนาสื่อ

3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน ประกอบด้วย

- การจัดทำมาตรฐานโรงเรียนขนาดเล็ก
- การปรับปรุงและพัฒนาสถานที่เรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- การจัดอัตรากำลังครู การพัฒนาผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน
- การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- และสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็น

4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย

- การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- การสร้างและพัฒนาเครือข่ายผู้ปกครองให้เข้มแข็ง
- การส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม
- การเตรียมความพร้อมในการมีส่วนร่วม
- การจัดให้มีระบบและกลไกในการระดมทรัพยากร
- การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม

5.3) ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาภาคใต้

คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติแผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาภาคใต้เพื่อพัฒนาการศึกษา นำมาซึ่งความสงบสุข มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1) เป็นแผนพัฒนายุทธศาสตร์ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2551 - 2554 แผนนี้ใช้ชื่อว่า **แผนยุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข** หรือในภาษามลายูว่า Pendidikan Demi Keameanan Dan Kevahagiaan โดยให้การศึกษากลายเป็นปัจจัยในการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขของคนในพื้นที่

2) คณะกรรมการยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) เป็นประธาน

3) หลักแนวคิด "การศึกษาเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข"

4) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา 7 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 2) ด้านคุณภาพสถานศึกษา
- 3) ด้านคุณภาพการศึกษา
- 4) ด้านโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 5) ด้านศาสนศึกษาและการเสริมสร้างสมานฉันท์บนความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- 6) ด้านการศึกษาเพื่ออาชีพและการมีงานทำ
- 7) ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม

ข. นโยบายรัฐบาลและนโยบายด้านการศึกษา

1. นโยบายรัฐบาล (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี แถลงนโยบายรัฐบาล ต่อรัฐสภาในวันที่ 30 ธันวาคม 2551 มีเนื้อหาทั้งสิ้น 36 หน้า ขอนำเสนอในส่วนของมาตรการเร่งด่วนระยะ 1 ปี

รัฐบาลถือเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องนำประเทศไทยให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกที่กำลังเกิดขึ้นและพัฒนาไปสู่การเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน แก้ไขวิกฤตทางสังคมที่มีความแตกแยกและพัฒนาให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ยุติวิกฤตทางการเมืองและปฏิรูปการเมืองให้มีความมั่นคงตามแนวทงระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ในการนี้รัฐบาลจะดำเนินการให้บรรลุภารกิจดังกล่าวภายใต้แนวทางพื้นฐานหลัก 4 ประการคือ

1) ปกป้องและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ให้มีความมั่นคงในการเป็นศูนย์รวมจิตใจและความรักสามัคคีของคนในชาติ และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้เหนือความขัดแย้งทุกรูปแบบ พร้อมทั้งดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อป้องกันมิให้มีการล่วงละเมิดพระบรมเดชานุภาพอย่างจริงจัง

2) สร้างความปรองดองสมานฉันท์ บนพื้นฐานของความถูกต้อง ยุติธรรมและความยอมรับของทุกภาคส่วน

3) ฟื้นฟูเศรษฐกิจ ให้ขยายตัวอย่างยั่งยืน และบรรเทาผลกระทบของภาวะเศรษฐกิจที่ประชาชนจะประสบ

4) พัฒนาประชาธิปไตยและระบบการเมือง ให้มีความมั่นคง มีการปฏิบัติตามกฎหมาย และบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาค เป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของสากล

รัฐบาลจะบริหารราชการแผ่นดินโดยน้อมนำหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นการใช้คุณธรรมนำความรู้ และจะปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอย่างเคร่งครัด โดยแบ่งการดำเนินการเป็น 2 ระยะ คือ ระยะเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการและมีกำหนดเวลาแล้วเสร็จในปีแรกอย่างชัดเจน (ข้อ 1) และระยะการบริหารราชการ 3 ปีของรัฐบาล (ข้อ 2- 8)

ซึ่งมีกำหนดเริ่มต้นตั้งแต่ปีแรกเป็นต้นไป ดังต่อไปนี้

ข้อ 1.นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก

1.1 การสร้างความเชื่อมั่นและกระตุ้นเศรษฐกิจในภาพรวมเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ภาคประชาชนและเอกชนในการลงทุนและการบริโภค

1.1.1 เสริมสร้างความสมานฉันท์และความสามัคคีของคนในชาติ ให้เกิดขึ้นโดยเร็ว โดยใช้แนวทางสันติ รับฟังความเห็นจากทุกฝ่าย และหลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชาติในทุกกรณี รวมทั้งการฟื้นฟูระเบียบสังคมและบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย รวมทั้งสนับสนุนองค์กรตามรัฐธรรมนูญให้มีส่วนร่วมในการสร้างความสมานฉันท์ ภายใต้กรอบของบทบาท

1.1.2 จัดให้มีสำนักงานบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นองค์กรถาวร เพื่อทำหน้าที่แก้ไข ปัญหาและพัฒนาพื้นที่ชายแดนภาคใต้ โดยยึดมั่นหลักการสร้างความสมานฉันท์ และแนวทาง เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ใช้กระบวนการยุติธรรมกับผู้กระทำผิดอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม กำหนดจังหวัดชายแดนเป็น เขตพัฒนาพิเศษ ที่มี การสนับสนุนแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ สิทธิพิเศษด้านภาษี และพัฒนาเป็นเขต อุตสาหกรรมฮาลาล นอกจากนี้กำหนดเป็นพัฒนาพิเศษตามความหลากหลายทางวัฒนธรรม

1.1.3 ปฏิรูปการเมืองโดยจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินการปฏิรูป โดยการ มีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพื่อวางระบบการบริหารประเทศให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพ ใน แนวทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคมไทย รวมทั้งสามารถสนองตอบต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และเป็นไปตาม ความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

1.1.4 เร่งสร้างความเชื่อมั่นของประเทศไทยในสายตาของชาวโลก โดยให้ความสำคัญกับกรอบ ความร่วมมืออาเซียนเป็นลำดับแรก และร่วมมือกับรัฐสภาในการพิจารณาอนุมัติเอกสารที่เกี่ยวข้องที่ประเทศ ไทยในฐานะสมาชิกประชาคมอาเซียนจะต้องลงนามในช่วงของการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนให้แล้วเสร็จ ภายในเดือนมกราคม 2552 และเตรียมความพร้อมเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 14 ใน เดือนกุมภาพันธ์ 2552 ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นประธานอาเซียน

1.1.5 พื้นฟูเศรษฐกิจที่กำลังประสบปัญหาเป็นการเร่งด่วน โดยจัดทำเป็นแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจ ระยะสั้นที่ครอบคลุม ภาคเกษตรและเกษตรกร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการและการท่องเที่ยว ภาคการ ส่งออก ภาคอสังหาริมทรัพย์ การสร้างงานและสร้างรายได้ในชนบท การพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติและฟื้นฟู ทรัพยากร ให้แล้วเสร็จภายในเดือนมกราคม พร้อมทั้งจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2552 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเม็ดเงินของรัฐเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจและเพื่อให้สามารถบรรเทาภาวะ ความเดือดร้อนของประชาชนและภาคธุรกิจได้

1.1.6 เร่งสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ และเร่งรัดมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยว โดยการดำเนินร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชนในการประชาสัมพันธ์ดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ ส่งเสริม การท่องเที่ยวของคนไทยในประเทศ และปรับแผนงบประมาณของส่วนราชการที่ได้รับงานประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2552 อยู่แล้วเพื่อใช้ในการจัดการฝึกอบรมและสัมมนาให้กระจายทั่วประเทศ รวมทั้งลดหย่อนค่าธรรมเนียมและค่าบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดให้มีการเดินทางท่องเที่ยว เพิ่มขึ้น

1.1.7 เร่งลงทุนเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยให้ความสำคัญกับโครงการลงทุนที่มีความคุ้มค่ามากที่สุด เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการลงทุน ยกกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และเพิ่มความสามารถในการ แข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะการลงทุนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ การลงทุนเพื่อปรับ โครงสร้างระบบบริการสุขภาพที่มุ่งสู่การป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ การลงทุนพัฒนาระบบขนส่งมวลชน และการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำและการชลประทาน ให้สามารถเริ่มดำเนินโครงการได้ในปี 2552 โดย

ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน การรักษาสິงแวดล้อม การดำเนินงานอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ และการรักษาวินัยการคลังของประเทศ รวมทั้งเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณของส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจ

1.2 การศึกษาและเพิ่มรายได้ของประชาชน

1.2.1 ร่วมมือกับภาคเอกชนในการดำเนินมาตรการชะลอการเลิกจ้างและป้องกันการขยายตัวของการเลิกจ้างในภาคอุตสาหกรรมและบริการ ทั้งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดย่อม โดยใช้มาตรการจูงใจเพื่อลดภาระของภาคเอกชนในการชะลอการเลิกจ้างงาน

1.2.2 ดำเนินมาตรการเร่งด่วนเฉพาะหน้า เพื่อรองรับปัญหาแรงงานว่างงานจากภาคอุตสาหกรรม และนักศึกษาจบใหม่ โดยจัดโครงการฝึกอบรมแรงงานที่ว่างงานประมาณ 500,000 คน ในระยะเวลา 1 ปี ตามกลุ่มความถนัดและศักยภาพ และรองรับแรงงานกลับสู่ภูมิภาค เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่วิสาหกิจและธุรกิจชุมชน

1.2.3 เร่งรัดดำเนินการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ถูกเลิกจ้างและผู้ว่างงานอันเนื่องมาจากวิกฤตเศรษฐกิจ โดยการดูแลให้ได้รับสิทธิประโยชน์ที่พึงจะได้ตามกฎหมายโดยเร็ว การหางานใหม่ การส่งเสริมอาชีพอิสระ การสร้างงาน และการเพิ่มพูนทักษะเพื่อปรับเปลี่ยนอาชีพ รวมทั้งการจัดสวัสดิการที่จำเป็น เช่น การเพิ่มวงเงินให้กองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง เพื่อช่วยเหลือลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้าง และการดำเนินโครงการสานฝันแรงงานคืนถิ่น ซึ่งรวมถึงการสร้างงานและจัดที่ทำกิน รวมทั้งการเข้าถึงแหล่งทุนสำหรับแรงงานนอกภาคเกษตรที่ถูกเลิกจ้างให้คืนสู่ภาคเกษตร

1.2.4 สร้างหลักประกันด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุ ที่มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ โดยจัดสรรเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่แสดงความจำนงโดยการขอขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับการสงเคราะห์ รวมทั้งขยายเพดานให้กู้ยืมจากกองทุนผู้สูงอายุเป็น 30,000 บาทต่อราย

1.2.5 เพิ่มมาตรการด้านการคลัง เพื่อช่วยเพิ่มรายได้ของประชาชนและกระตุ้นธุรกิจ ในสาขาที่ถูกผลกระทบ

1.2.6 สร้างรายได้และศักยภาพทางเศรษฐกิจในระดับฐานราก โดยการจัดตั้งกองทุนเศรษฐกิจพอเพียง และจัดสรรเงินเพิ่มเติมให้จากวงเงินที่เคยจัดสรรให้เดิม เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติระดับชุมชน ลดต้นทุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตร รวมทั้งเร่งรัดและลดขั้นตอนของภาครัฐเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถเบิกจ่ายบๆ ได้อย่างรวดเร็ว

1.2.7 ดำเนินมาตรการรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรผ่านกลไกและเครื่องมือของรัฐให้มีประสิทธิภาพ และเร่งสร้างระบบประกันความเสี่ยงทางการเกษตร ทั้งระบบประกันความเสี่ยงราคาพืชผลผ่านกลไกตลาดซื้อขายล่วงหน้าสินค้าเกษตรและระบบประกันภัยพืชผลอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ

1.2.8 เร่งรัดและพัฒนาตลาดและระบบการกระจายสินค้าของสินค้าเกษตรและสินค้าชุมชน เพื่อกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ และการส่งออก

1.2.9 จัดตั้งสภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะนโยบายและวางแผนพัฒนาการเกษตรอย่างเป็นระบบ และมีระบบการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกร รวมทั้งพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกร ได้อย่างยั่งยืน

1.2.10 ส่งเสริมบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ทั่วประเทศ ให้ปฏิบัติงานเชิงรุก ในการส่งเสริมสุขภาพในท้องถิ่น/ชุมชน การดูแลเด็กผู้สูงอายุ คนพิการ การดูแลผู้ป่วยในโรงพยาบาล และการเฝ้าระวังโรคในชุมชน โดยจัดให้มีสวัสดิการค่าตอบแทนให้กับ อสม. เพื่อสร้างแรงจูงใจหนุนเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

1.3 การลดภาระค่าครองชีพของประชาชน

1.3.1 ให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี โดยสนับสนุนตำราในวิชาหลักให้กับทุกโรงเรียน จัดให้มีชุดนักเรียนและอุปกรณ์การเรียนฟรีให้ทันปีการศึกษา 2552 และทั้งสนับสนุนค่าใช้จ่ายอื่นๆ เพื่อชดเชยรายการต่างๆ ที่โรงเรียนเรียกเก็บจากผู้ปกครอง

1.3.2 กำกับดูแลราคาสินค้าอุปโภคบริโภคและบริการที่มีความจำเป็นต่อการครองชีพ ให้มีราคาที่เป็นธรรม สะท้อนต้นทุนอย่างเหมาะสมและไม่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค

1.3.4 ใช้กองทุนน้ำมันในการรักษาเสถียรภาพของราคาน้ำมันอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและการใช้น้ำมันอย่างประหยัด

1.4 ตั้งคณะกรรมการรัฐมนตรีเศรษฐกิจ และคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน เพื่อทำหน้าที่เร่งรัดติดตาม แก้ไขปัญหา ลดขั้นตอนในการปฏิบัติ และกำหนดมาตรการและโครงการ เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจในภาวะเร่งด่วน

ข้อ 2. นโยบายความมั่นคงของรัฐ

ได้แก่ การแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าว, การเสริมสร้างสันติภาพการอยู่ร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้าน, นโยบายด้านสังคมและคุณภาพชีวิต เช่น นโยบายด้านการศึกษา, ด้านแรงงาน, ด้านสาธารณสุข, ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม, สวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ด้านกีฬาและนันทนาการ

ข้อ 3 นโยบายด้านสังคมและคุณภาพชีวิต

นโยบายการศึกษาได้กำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต รวม ๘ ประการ ดังนี้

1. ปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และระดมทรัพยากร เพื่อการปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา พัฒนาคู่มือ พัฒนาระบบการคัดเลือกเข้าสู่มหาวิทยาลัย พัฒนาหลักสูตร รวมทั้งปรับหลักสูตรวิชาแกนหลักรวมถึงวิชาประวัติศาสตร์ ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน พัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ ปรับบทบาทการศึกษานอกโรงเรียนเป็นสำนักงานการศึกษาตลอดชีวิต และจัดให้มีศูนย์การศึกษาตลอดชีวิต เพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมการกระจายอำนาจ

ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อนำไปสู่เป้าหมายคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นคุณธรรมนำความรู้อย่างแท้จริง

2. ส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ โดยมุ่งเน้นระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา เพื่อให้สนองตอบความต้องการด้านบุคลากรของภาคเศรษฐกิจ

3. พัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้ครุดี ครุเก่ง มีคุณธรรม มีคุณภาพ และมีวิสัยทัศน์สูงขึ้นไป ลดภาระงานครูที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามโครงการคืนครูให้นักเรียน มีการดูแลคุณภาพชีวิตของครู ด้วยการปรับโครงสร้างหนี้และจัดตั้งกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตครู ควบคู่ไปกับการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เน้นการพัฒนาเนื้อหาสาระและบุคลากร ให้พร้อมรองรับและใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างคุ้มค่า

4. จัดให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี ๑๕ ปี ตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากรในกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ทั้งผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้อยู่ในสถานะยากลำบาก ผู้บกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา และชนต่างวัฒนธรรม รวมทั้งยกระดับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในชุมชน

5. ยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ โดยการจัดกลุ่มสถาบันการศึกษาตามศักยภาพ ปรับเงินเดือนค่าตอบแทนของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาให้สูงขึ้น โดยภาครัฐเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างของการใช้ทักษะอาชีวศึกษาเป็นเกณฑ์กำหนดค่าตอบแทนและความก้าวหน้าในงาน ควบคู่กับการพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรม ด้วยการเพิ่มขีดความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา

6. ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ให้มีการประเมินและใกล้เคียงหนี้ รวมทั้งขยายกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาอาชีวศึกษาและปริญญาตรีเพิ่มขึ้น

7. ส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชน ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ เชิงสร้างสรรค์ อย่างชาญฉลาด เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้

8. เร่งรัดการลงทุนด้านการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีบูรณาการในทุกระดับการศึกษาและในชุมชน โดยใช้พื้นที่และโรงเรียนเป็นฐานบูรณาการทุกมิติ และยึดเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นหลัก ในการยกระดับคุณภาพโรงเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และส่งเสริมความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาและวิจัยพัฒนาในภูมิภาค รวมทั้งเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตในชุมชน โดยเชื่อมโยงบทบาทสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันทางศาสนา

ข้อ 4.นโยบายด้านเศรษฐกิจ

เช่น การบริหารเศรษฐกิจมหภาค โดยสนับสนุนให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ สร้างเสถียรภาพและความมั่นคงของระบบสถาบันการเงินในประเทศ พัฒนาตลาดทุนและสถาบันการเงินให้เข้มแข็ง ส่งเสริมและรักษาวินัยการคลัง ปรับปรุงโครงสร้างภาษีและการจัดเก็บภาษี กำหนดกรอบการลงทุนภาครัฐให้มีความชัดเจน และปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานของรัฐบาลกิจ

การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ได้แก่ ภาคการเกษตร ปรับปรุงคุณภาพสินค้าเกษตร ปศุสัตว์ ดูแลเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตร และการเพิ่มมูลค่าสินค้า จัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอและทั่วถึง ตลอดจนการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร, ภาคอุตสาหกรรม ด้วยการสร้างความสามารถในการแข่งขัน การปรับปรุงคุณภาพสินค้า การผลิตบุคลากรให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน การจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในภาคใต้และชายแดน, ภาคท่องเที่ยวและบริการ จะมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มเติม ทำการตลาดและประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว พัฒนาคุณภาพมัคคุเทศน์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว, ภาคการตลาด การค้า และการลงทุน โดยส่งเสริมการค้าเสรี ขยายตลาดส่งออกใหม่ ใช้ประโยชน์จากข้อตกลง FTA ส่งเสริมการขึ้นทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ได้แก่ ขยายระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การพัฒนาและเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์

การพลังงาน จะมุ่งเน้นให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีพลังงานเพียงพอและมีเสถียรภาพ มุ่งเน้นการนำพลังงานทดแทนให้เป็นวาระแห่งชาติ ส่งเสริมและอนุรักษ์การประหยัดพลังงาน กำกับดูแลราคาพลังงานให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและเป็นธรรม

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เช่น การพัฒนาโครงข่ายสื่อสาร โทรคมนาคมพื้นฐานให้ครอบคลุมทั่วประเทศ สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการอย่างเท่าเทียมกัน และการพัฒนาบุคลากร

ข้อ 5. นโยบายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

ได้แก่ การคุ้มครองและอนุรักษ์ป่าไม้ และสัตว์ป่า ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรธรณี ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมถึงการจัดระบบป้องกันและบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบภัยธรรมชาติ การควบคุมปริมาณของเสีย การพัฒนาองค์ความรู้ในการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อ 6.นโยบายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม

ส่งเสริมและสนับสนุน โครงการวิจัยตามแนวพระราชดำริ การเร่งรัดผลิตบุคลากร และจัดให้มีกองทุนวิจัยร่วมภาครัฐและเอกชน

ข้อ 7. นโยบายการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ได้แก่ การพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน การสร้างความแข็งแกร่งของอาเซียนในฐานะที่ไทยเป็นประธานอาเซียน ส่งเสริมความร่วมมือกับกลุ่มประเทศมุสลิม